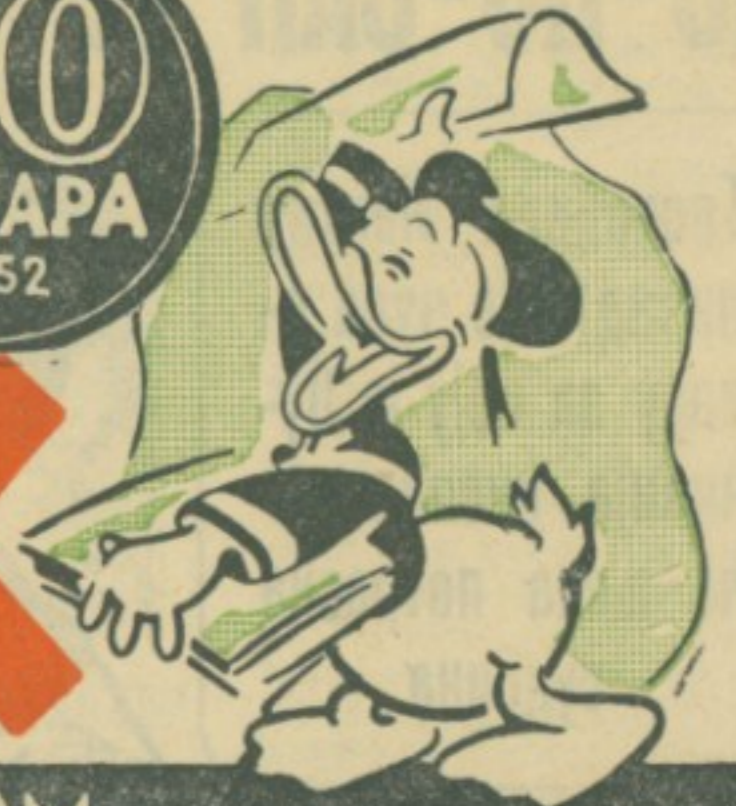

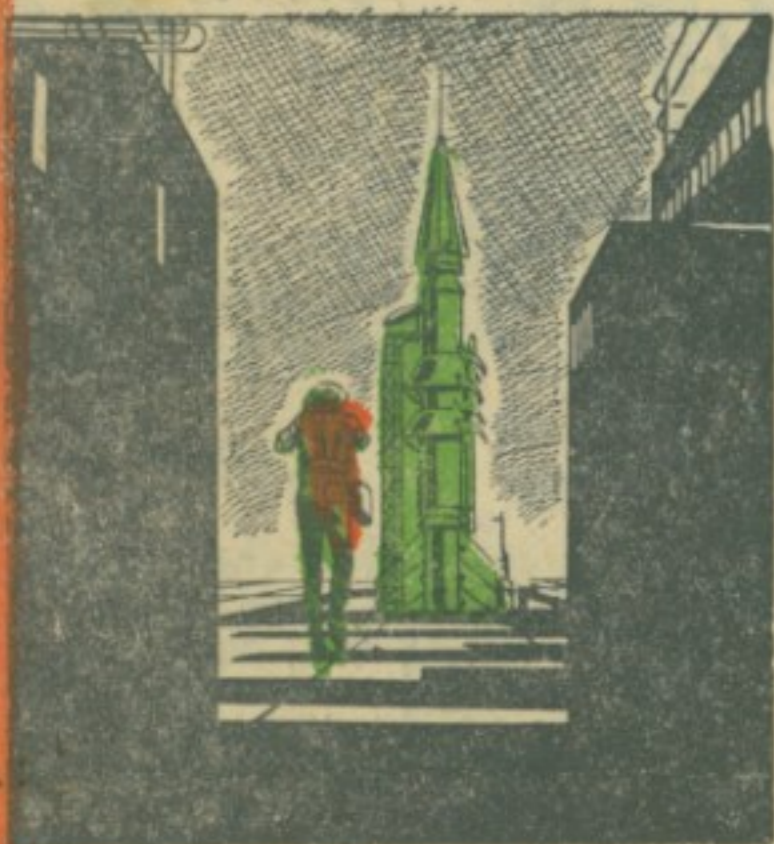
ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXIII — Број 560
Субота, 22 септембар 1962.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

У ОВОМ БРОЈУ: „Сили-сџрија“ није сџирила. Подвизи на аџлејској сџази. Кад џејард најада. Елен Шайиро. Ћо-Ћо-сан је живела. Судар с временом. Сџрелац без џакмаца.

КРОЗ ВЕКОВЕ

ПРВЕ ГАРДЕРОБЕ

У античким позорштима постојала је посебна одаја звана „корацијум“ у којој су глумци и чланови хора вежбали своје улоге и одржавали пробе. Поред тога, у овој одаји чувани су костими глумца.

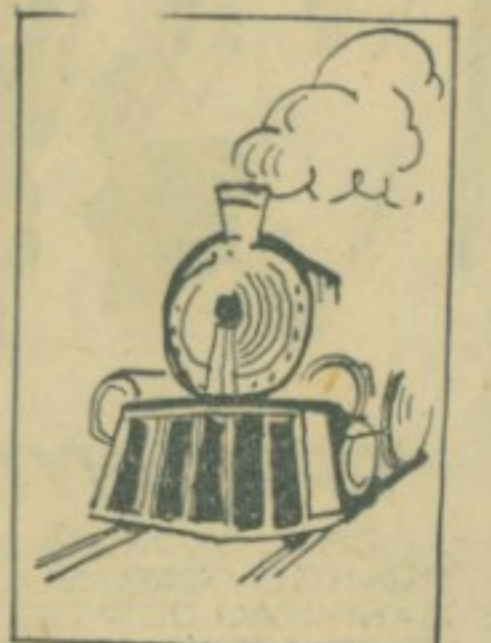
ца и сви остали позоришни реквизити. У старом Риму било је више корацијума, од којих је највећи и најбогатије опремљен био онај који се налазио поред Флавијевог амфитеатра.

ПРЕТЕЧА КОРИНТСКОГ КАНАЛА

У историји по злу познати римски цар Нерон покушао је да прокопа канал између Јонског и Егејског мора. Шест хиљада робова прокопало је 2.000 метара канала с једне и око 1.500 метара с друге стране. Радове на каналу који би пресекао уску Коринтску превлаку почео је сам Нерон тиме што је 67. године златним ашовом ископао први грмен земље. Међутим, радови су већ после четири месеца били обустављени, вероватно због устанка Вилдекса.

ХВАТАЧ КРАВА

У данима насељавања америчког „Дивљег запада“ и изградње првих железничких пруга, све америчке локомотиве имале су на предњем делу једну направу од метала сличну роштиљу

која се звала „хватач крва“. Ова направа служила је да се њоме подигну и одстране с пруге краве и остале животиње које би се нашле испред локомотиве.

ЋО-ЋО-САН ЈЕ ЖИВЕЛА

Госпођица Лептир никад није чула оперу за коју је Пучинија инспирисала њена потресна судбина

Личност која је послужила као узор за јунакињу познате опере „Мадам Бетерфлај“ умрла је 1934. као деведесетогодишња старица и звала се мадам Сато. Као „девојка из чајинице“ Ћо-Ћо-Сан (госпођица Лептир) доживела је у младости љубав с једним америчким поморским поручником који ју је оставио кад је на свет донела дете. Касније се удала за једног Јапанаца и, кажу, поживела с њим 40 година у срећном браку. Извесни Џон Лонг чуо је за њену историју из младости и по њој је написао новелу која је доживела два издања. Касније је Лонг заједно с Дејвидом Баласко, познатим драматичарем, глумцем и сопствеником позоришта, пре радио новелу у драму која

је у Њујорку, а касније и у читавом свету, доживела велик успех. Било је то 1900. године.

Када је композитор Пучини видео драму у Лондону, био је како је сам рекао, до суза дирнут судбином младе Јапанке. Одмах после представе замолио је аутора, који је такође присуствовао извођењу, да по његовој драми компоује оперу. Пучинијеви писци либрета Ђузепе Ђакоза и Луиђи Илика, који су за њега већ били драматизовали „Тоску“ и „Боеме“, добили су задатак да Лонгову једночинку претворе у оперски текст. Пучини се сместа дао на компоновање опере, али је рад на њој морао да прекине због аутомобилске несреће коју је доживео у фебруару 1903. године када је месецима морао непомично да лежи. Ипак, крајем године партитура је била готова.

На првом извођењу, 17. фебруара 1904. године, публика у Миланској скали извиждала је оперу. Пучини је одмах повукао оперу, вратио управу Скале хонорар који му је био унапред исплаћен, и прегао да своје дело, које је имало два чина, преради и прошири у оперу од три чина. У новој верзији опера је изведена свега четири месеца касније и доживела је огроман успех. Од тог дана почео је велики победнички поход опере „Мадам Бетерфлај“ по читавом свету.

Мадам Сато, некадашња госпођица Лептир, никад није чула оперу. Али, видела је филм снимљен према опери у коме је главну улогу играла некад славна глумица Силвија Сиднеј.

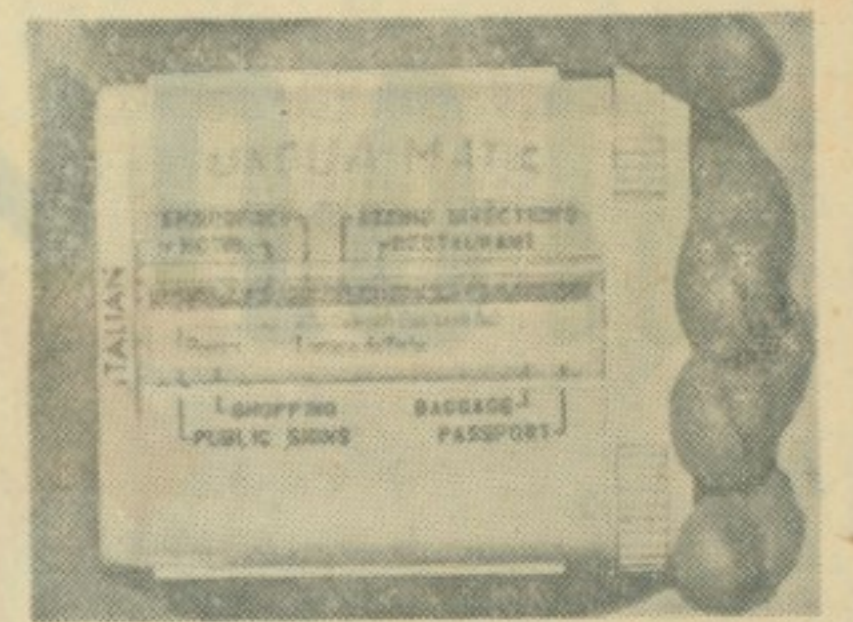
Школа за математичке вундеркинде у СССР

У Совјетском Савезу основана је нарочита школа за изузетно обдарене дечаке и девојчице за математику. У тој школи ће већ десетогодишњи малишани почети да

се усавршавају у вишој математици, рачуну вероватноће и коришћењу најсложенијих електронских машина за рачунање.

По оцени многих стручњака значај ове школе је врло велики, јер за свој успех у освајању свемира СССР има да захвали добрим делом математичарима.

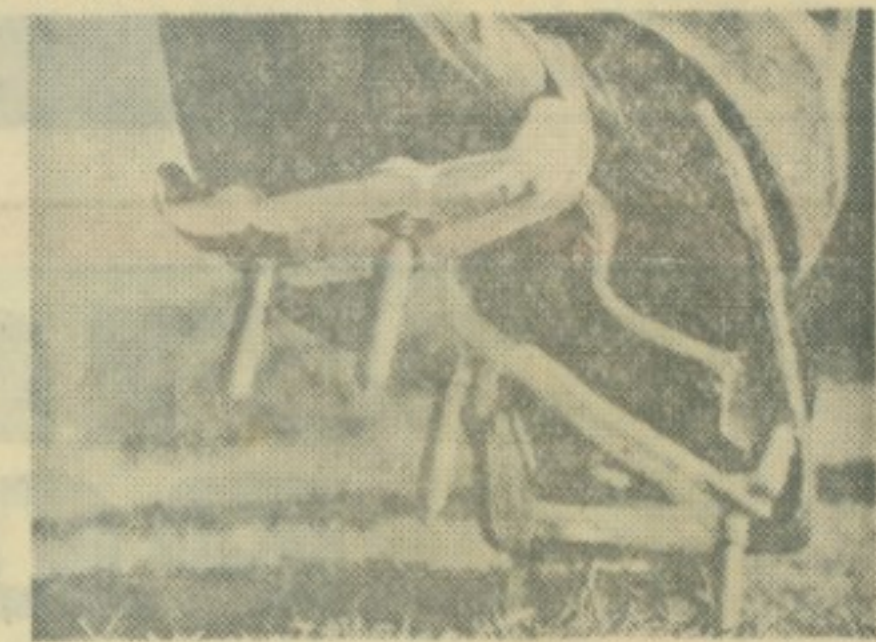
НОВО И ПРАКТИЧНО

Ово је аутоматски цепни преводилац који по нарубини на жељеном језику даје 300 најосновнијих реченица, као и њихов фонетски изговор.

Ово је нови модел транзистора који је израђен у Јапану. После радио апарата израђених у облику календара или револвера, овај је израђен у облику лопте за безбол „која говори“.

На слици је справа названа аератор а служи за „проветравање“ травњака. Челични шиљци учвршћени на ђону, за време шетње по травњаку забијају се у земљу и растресају је.

Микрофон „беби-ситер“ пази на децу која се налазе у другој соби. Мајка не треба да се брине шта раде. Он ће је одмах обавестити. Укопчава се на радио-апарат.

Ова справа подешена је за телефонски разговор од шест минута. Она аутоматски показује колико имате још времена да говорите да не бисте платили једну јединицу више.

Ripley's

ПРЕКИНУТА УЗБУНА
ЗВУК ВОЈНИЧКЕ ТРУБЕ КОЈА ЈЕ ПОСЛОМ ГРАДУ КРАКОВУ ЗАВЛАДА ДА НАИДАЗЕ ТАТАРИ, НАГЛО ЈЕ ЗАМУКАО ЈЕР ЈЕ ТАТАРСКА СТРЕЛА ПОГОДИЛА ТРУБАЧА. ТО СЕ ДОГОДИЛО 1241. ГОДИНЕ И ОДАДА СВЕ ДО ДАНАС СВАКОГ САТА, И ДАЊУ И НОКУ, ЈЕДАН ОД ДВОЈИЦЕ СТАДНИХ ГРАДСКИХ ТРУБАЧА ЗАТРУБИ ТАЈ ИСТИ ЗНАК ЗА УЗБУНУ И ПРЕКИНЕ ГА НАГЛО НА ИСТОМ МЕСТУ НА КОМЕ ГА ЈЕ ПРЕ 721 ГОДИНУ ПРЕСЕКЛА ТАТАРСКА СТРЕЛА!

Веровали или не!

3 ЗАМКА
ПОДИГАО ЈЕ ПОРОДИЦА РИБОПЈЕР НА ТРИ ВРХА ИСТЕ ПЛАНИНЕ У БЛИЗИНИ ГРАДА РИБОПЈЕРА У ФРАНЦУСКОЈ

НИКЛЕНИ НОВАЦ
КОВАО ЈЕ КРАЉ ЕУТИДЕМУС II, ВЛАДАК БАКТРИЈЕ (ИНДИЈА) ЈОШ 170. ГОДИНЕ ПРЕ НАШЕ ЕРЕ

ВОЈВОДА ОД РИЧМОНДА
(1519-1536)
БИО ЈЕ НАЈИМЕНОВАН ЗА ВИСОКОГ АДМИРАЛА ЕНГЛЕСКЕ, БЕЛСА, ИРСКЕ, НОРМАНДИЈЕ, ГАСКОЊЕ И АКВИТАНИЈЕ
КАДА ЈЕ ИМАО СВЕГА 6 ГОДИНА (16. ЈУЛА 1525)

СПОМЕНИК БУБИ
— У ЕУРЕКИ (САД) — У ЗНАК СЕКАЊА НА УСПЕШНО ИСТРЕЂЕЊЕ КОРОВА КЛАМАТ ПОДИГНУТ ЈЕ БУБИ КЛАМАТ КОГА ГА ЈЕ УНИШТИЛА

ЉУДСКО ОКО
МОЖЕ ДА РАЗЛИКУЈЕ 10.000.000 РАЗНИХ БОЈА И ЊИХОВИХ НИЈАНСИ

»БЛАГОДЕТИ« ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

У голој и каменитој аустралијској пустињи често се може видети кенгур како се склонио од сунца у сенку... телеграфског стуба. Животиња стoji тако наслоњена о стуб све док не зађе сунце. Случајни путник уплашиће кенгура и помаћи га с места само ако му приђе сасвим близу.

НЕОБИЧНА МУШТЕРИЈА

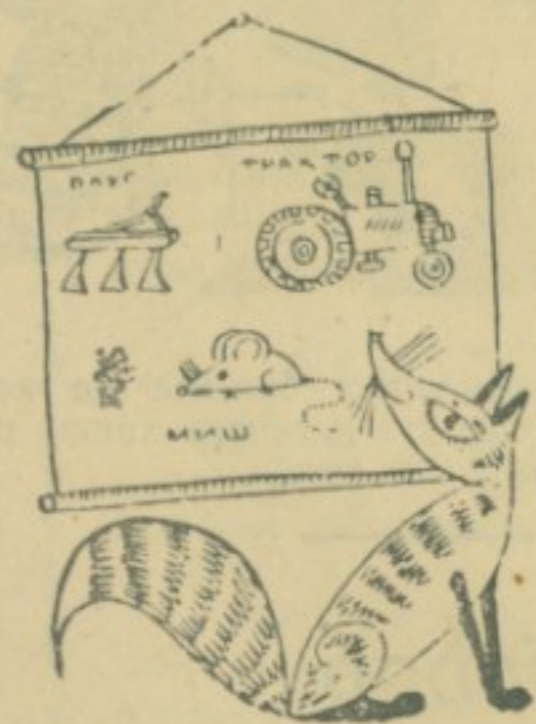
Ари Питрис, месар из малог белгијског града Аен-Сен-Пера, имао је недавно заиста необичног муштерију. Осврнувши се на шум отварања врата да би по свом обичају поздравно купца, месар је пред собом угледао лава који је припадао оближњем циркусу. Скупивши сву своју хладнокрвност, месар је добирио необичној муштерији цео говећи бут и док се лав њиме сладно известио је о свом госту сопственика и дресера циркуса.

Подводна налазишта дијаманата

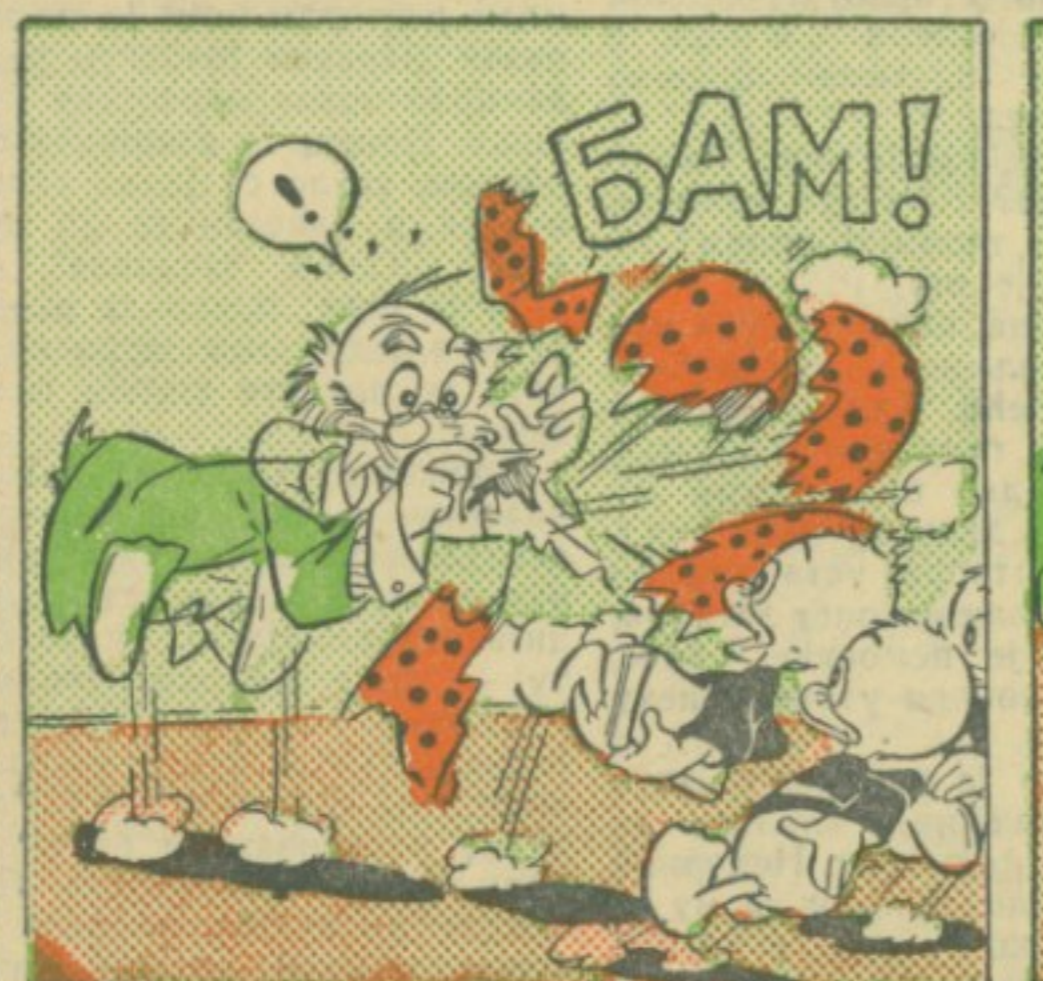
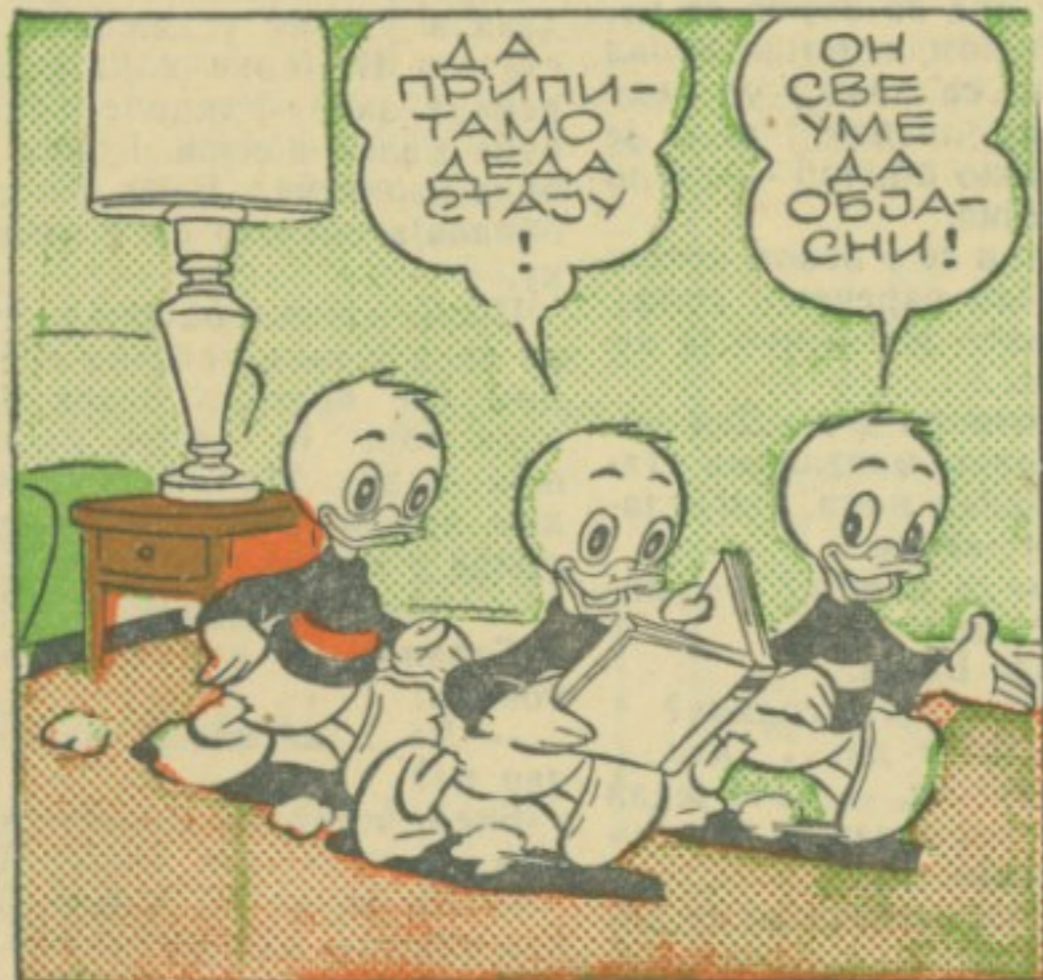
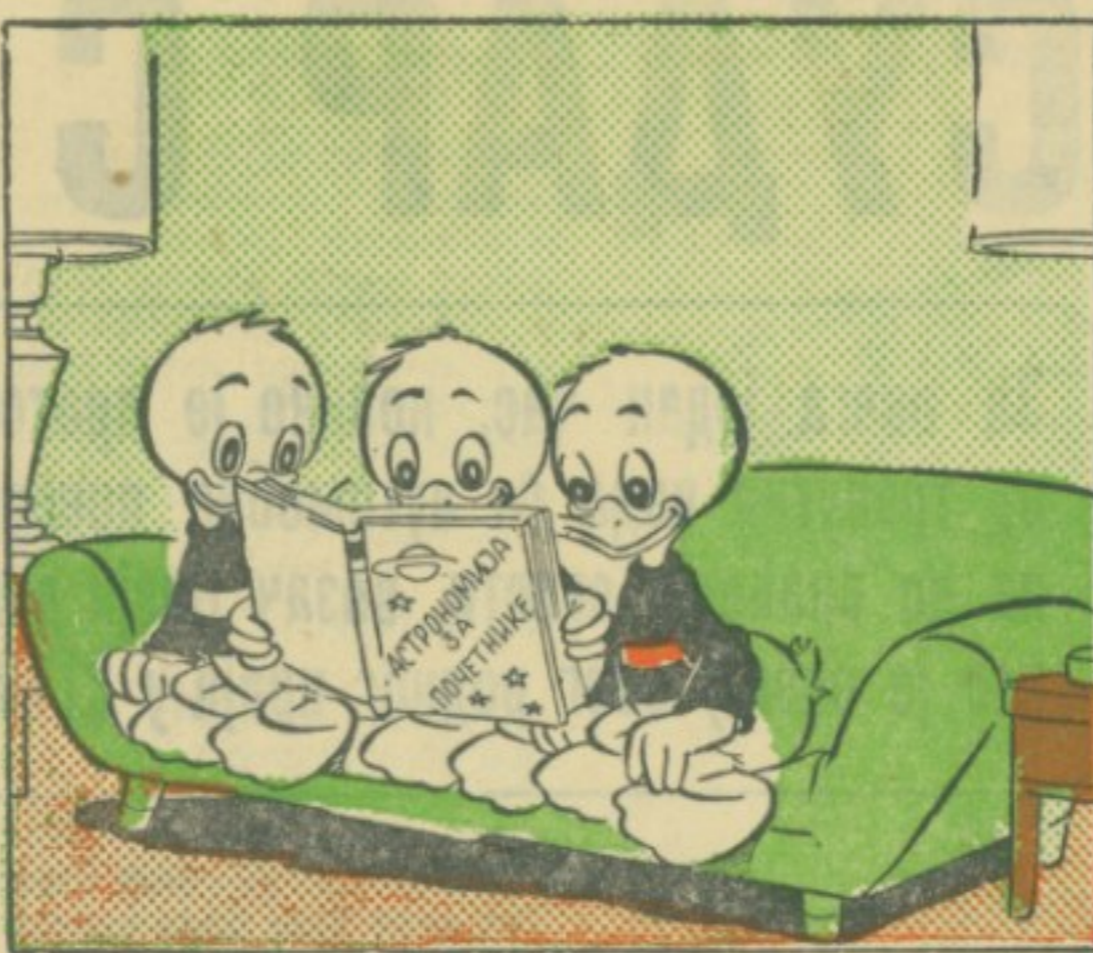
У Јужној Африци откривена су највећа до данас позната подводна налазишта дијаманата. Према оцени стручњака 12 налазишта под морем крију резерве од више милиона карата дијаманата. За експлоатисање ових налазишта опремиће се више пароброда „електронским очима“ и нарочитим усисивачима.

ЛУКАВОСТ САВРЕМЕНИХ ЛИСИЦА

Земљорадници из околине источнонемачког града Делиша често посматрају како „рибе куме“ сатима иду за трактором који оре њиве. Лисце лове пољске мишеве што их плуг избацује заједно са изораном земљом. Без

помоћи трактора лије би или саме морале да раскопавају подземна мишија гнезда или пак да стрпљиво чекају да мишеви сами из њих изиђу. Опако, оне користе благодете модерне пољопривреде.

ЧАЈ – мера за дужину

Тибетанска мера за дужину зове се — шоља чаја. Ова мера заиста је одређена помоћу чаја. Наиме, прича се да је она одмерена на тај начин што је један човек, кренувши са одређеног места, трчао са шољом кључалог чаја све док се напиток није толико охладио да је могао да га испије а да се не опече. Растојање које је он претрчао узето је као јединица мере за дужину.

Немачки физико-хемијичар Нернст често је протестовао против увођења нових јединица мерења. Када је било предложено да се уведе херц — јединица за мерење учесталости наизменичних струја и

осцилација уопште. Овај научник је иронично рекао: — Ја такође могу да предложим нову јединицу. Она би означавала брзину протицања течности — литар у секунду. Можемо је назвати фалстафом у част Шекспировог јунака који је могао да гута вино баш таквом брзином.

Познати француски дипломата Таљеран сматрао је да у основу система мера за дужину не треба узети део дужине екватора, како је предлагала француска академија наука (метар), већ дужину клатна на часовнику који одбија један секунд на „средњој ширини цивилизованог света“, то јест на 45-ом

степену северне ширине. У овом спору ипак је победила академија наука.

Све границе нетачности туче „туазу“, стара француска мера за дужину чи-

ја је дефиниција гласила: „Мера различите величине која зависи од места где се примењује.“

У многим земљама и данас се као једна од мера за дужину употребљава „стопа“. То је, у ствари, дужина мушког стопала. Али, сви одрасли мушкарци немају стопала исте дужине. Како је стопа одређена? Немци су у 16. веку овај проблем решили веома једноставно. Једне недеље поставили су једног поред другог шеснаест мушкараца који су први изишли из цркве, измерили им лева стопала, сабрали добијене дужине и збир поделили са 16. Та средња дужина била је примљена као „правилна и законита стопа“.

Енглеска мера за дужину јард, заправо је растојање од врха носа енглеског краља Хенриха I, до „краја кажипрста његовог краљевског величанства“.

СУДАР С ВРЕМЕНОМ

За свега један час, колико је протекло од тренутка када се аутомобил преврнуо па до враћања свести, возач Блејн доживео је визију свог родног краја у 2110. г.

Возно је правим, празним белим друмом. Фарови су секли помрчину и губили се далеко испред кола. Брзинометар је показивао 120 километара на сат. Далеко доле на друму видео је фарове који су му се приближавали.

Фарови других кола били су сада сасвим близу. Блејн покуша да окрене волан, али

није могао да га помакне ни за сантиметар. Кола ударише у ниску бетонску оgradu, која је делила два правца пута и одскочише високо у ваздух. Други возач нагло је покушао да скрене, али сувише доцкан. Аутомобили су летели право један према другом.

А онда је дошло до судара. Блејн у тренутку осети жалост за свим оним што ни-

је у животу учинио и, ето, што никада више неће имати прилике да учини. Волан се преломи у његовим рукама и свом силином га удари у груди. Глава му полете напред. Последње што је видео било је како је дебело стакло пуцло и разбило се у хиљаду комада.

У том тренутку био је свестан да умире. Последње ми-

сли су му биле зашто му смрт није била некако занимљивија. Зашто није дошла у тренутку кад се борио са неким тајфуном, одбијао напад тигра или се пењао уз неку неосвојиву литицу, него је дошла овако обично — глупо и безначајно.

Пробудио се у белом кревету и у бело окреченој соби.

— Оживео је! — чуо је нечији глас.

Блејн отвори очи. Два човека у белим мантилима стајала су изнад њега. Изгледали су као лекари.

— Како се зовете? — упитао је старији.

— Томас Блејн.

— Колико имате година?

— Тридесет две... али...

— Видите ли, — рече један лекар — нормалан је, потпуно нормалан.

— Блејне, осећате ли се добро?

Блејн климну главом, покушавајући да схвати где је и шта се с њим догађа.

— Сећате ли се аутомобилске несреће? — гласило је но во питање.

— Да, прошлупа.

— Погледајте своје груди, рекоше му лекари.

Блејн погледа. Груди испод беле пијаме биле су потпуно неповређене.

— Немогуће! узвикну он.

— Сећате ли се да сте умрли? — питао је даље један глас.

— Да... да сећам се да сам умро...

Човек у белом наже се изнад њега и пружи му огледало.

— Погледајте се Блејне... Погледајте пажљиво своје тело и лице.

Блејн погледа и поче да се тресе као у некој грозници. Пилпну је огледало, а онда је дрхтавим прстима прешао преко лица.

— То није моје лице. Где је моје лице? Шта сте учинили са мојим телом и лицем? — говорио је он.

— Блејне, ваше тело је мртво, смрвљено у аутомобилској несрећи. Али, ми смо успели да сачувамо онај најважнији део вас, спасио му ваш ум и дали му ново тело.

Блејн отвори уста да би крикнуо, али их опет затвори.

— То је немогуће, рече, а затим поново утону у неку врсту сна.

Прошло је неколико дана док најзад није схватио да живи у туђем телу. Неколико пута покушавали су да му објасне како су успели да пренесу његов ум у друго тело, али све то је за њега било сувише несхватљиво. Најнесхватљивије од свега било је то да су ови велики научници из 2110. године успели да ухвати његов ум у тренутку када му се десила аутомобилска несрећа, а то је било 1960. године.

У оном тренутку када је умро, он је просто пренесен 150 година у будућност. И док је његово тело трнуло у оном времену које је за њега целог живота представљало садашњост, он је живео и осећао у неком потпуно туђем телу и то у далекој будућности.

Сваке вечери водили би га у једну велику салу пуну разних инструмената где су га прегледали. Блејн је почео да се плаши да га не припремају за неки нови експеримент. План за бекство родио се у бесаним ноћима које су следиле.

Једне вечери када се све примирило, лагано је отворио врата и одшуњао се до плакарна где је нашао неке сиве панталоне и једну плаву блузу. Тако обучен кренуо је право низ дуги ходник. Чувар који је дремао у стакленој кућици пред улазом са-

мо је бацио поглед на њега. Верујући да је то неки задоцнели болничар, чувар је само климнуо главом и наставио да дрема.

Изишао је напоље. На први поглед Њујорк из 2110. године изгледао му је као неки надреалистички Багдад. Видео је незграпне грађевине од белих и плавих керамичких плочица, несиметричне грађевине са косим кинеским крововима, спиралне куле и високе торњевице. Али, подел ових чудних грађевина познао је и облакодере који су давали утисак усамљених остатака Њујорка који је он некада знао. Улице су биле пуне малих возила. Гужва је била неописива. Већи део саобраћаја одвијао се у ваздуху.

После лутања он се заустави пред једном великом зградом где примети неког човека који је стајао наслоњен на зид. Жељан да са неким поразговара, Блејн му приђе и као за себе рече:

— Дивна зграда.

Странац се помаче и одговори:

— Да... ви нисте одавде, зар не?

Блејн потврдио климну главом.

— Ни ја, ни ја. А могу ли вас упитати одакле сте?

Блејн помисли да му нико не би веровао да је из прошлости, па слага:

— Видите, ја сам из Бразила. Моји родитељи су отишли на изворе Амазона кад сам још био дете и сада сам дошао да видим како изгледа Њујорк.

— Чујем да су ти крајеви прилично заостали, рече му странац. Ја сам из Аризоне и дошао сам да видим град. Ако немате никакав план, пођимо заједно.

За кратко време Блејн и странац, коме је било име Орц, постали су велики пријатељи. Блејн је гледао да што мање говори, али је пажљиво слушао оно што му је његов нови пријатељ причао о граду и о чудном веку у коме се он нашао.

Прво су отишли у један мали ресторан који је носио назив „Црвени Марс“ и рекламирао праву марсовску кухињу. Пошто су завршили са обедом, узели су један хелиотакси и одвезли се до чудног „Клуба зеленила“, за који је Орц рекао да представља једну од атракција које су познате широм целе земље.

Добили су места на малом балкону. Јаки рефлектори осветљавали су минијатурну цунглу која је расла на специјалној хемијској подлози, ту — пред њиховим очима. Вештачки поветарац њихао је фантастичне биљке најразличитијих боја и облика. Расле су невероватном брзином пред очима посматрача. Од семена до густих ибунова и огромног цвећа које је пунило, расцветавало се и венуло

само у року од неколико минута. Цео животни циклус обављао се пред погледом да би се стално опет понављало у неком новом облику, пошто из иструлелих биљака никад није расла иста биљка, већ се рађала нека нова врста још чуднијег облика и боје.

Блејн је био запрепаштен и задивљен. Из „Клуба зеленила“ кренули су од бара до бара. Чаша се ређала за чашом, а објашњења која му је Орц давао била су све нејаснија. Пред очима му се већ све вртело: високе раскошно осветљене спиралне куће, мали хеликоптери који су свуда унаоколо зујали и покретна трака која их је носила плочником који је и у ово касно доба ноћи био препун.

Ушли су у један мали бар. Поручили су још један виски. Али, Блејн једва да га је принео устима, кад осети да се под њим све љуља, а затим да се окреће. Орцов глас као из неке даљине говорио је нешто о програму игралица са планете Венере. Више није видео ништа. Одједном осети да пропада.

Друго чега је био свестан било је да лежи на поду који је био некако чудно мек за под ноћног докала. Уместо дима осећао је свеж мирис траве. Рукот је опипао тло око себе и осетио земљу. Нечиија рука дрмала га је за раме, а узбуђени глас говорио је:

— Побогу, кажите нешто. Изгледа да се нисте озбиљно повредили. Реците, бар, нешто...

Блејн отвори очи. Пред собом, у полутами, видео је зајанпурено лице једног младића. Погледао је око себе. Неколико метара од места где је лежао на трави видео је своја преврнута кола, а уз саму ивицу друма једна друга — сасвим паркирана уз ивицу. Осећао је јак бол у глави.

— Били сте готово читав сат у несвести, муцао је младић, док је Блејн полагао почео да схвата да је све оно што је преживео у 2110. години био само сан док се налазио у несвести. Младић је говорио:

— Замало није дошло до судара, али сам ја у последњем тренутку скренуо тако да су ваша кола по други пут ударила у ивичњик и пре врнула се. Право је чудо како сте прошли са тако малом озледом.

Блејну је сада било јасно да је цела слика о фаталном судару и смрти морала да се роди у његовој уобразиљи и то у једном хиљадитом делу секунде. То се догодило пре него што је изгубао свест и вероватно под утицајем страха и шока доживео је у несвести свој необични пут у будућност. Удачно је пуним плућима ваздух, потапшао младића и покушао да се насмешао задовољан што је ту где је и што је жив.

СТРЕЛАЦ БЕЗ ТАКМАЦА

Тринаестог децембра 1967 био је хладан, сив дан. Прикупило се ипак доста света а тачно у 9 часова одјекнуо је први пуцањ. После осам часова, Ед је већ био испалио 7.500 хитаца и постигао исти број погодака као и његов супарник. Мето су биле прочебно удаљене 33 метара.

Дан је био на измаку а време се променило — почела је киша. И после седам дана, Ед је још стално пуцао. Испалио је 51.000 метака и свега 4 пута промашио. То га је нагнало да и не помисли на одустајање. Деветог дана је оборно Барлетов рекорд, али је наставио да пуца.

Десетог дана, 22 децембра 1967. године потрошио је сву муницију али је поставио и нов светски рекорд: 72.500 хитаца са свега 9 промаша. И данас још, када поглед овог неуморног деведесетогодишњака није више оштар, његов рекорд чека да буде оборен. (Крај)

Теле за ГОДИНУ

За годину дана пас поједе, изражено у килограмима, онолико меса колико је тешко осредње теле. Поред тога, око 40 литара чорбе, 10 до 15 килограма пиринча и 40 до 50 целих векни нестану у псећем стомаку. То су само неки од

занимљивих бројева до којих су статистичари дошли уз прилично труда.

Брз одговор

Неки париски такси шофер није имао времена ни прилике да себи потражи животну партнерку па је дошао на мисао да на својим колима окачи овакву објаву: „Тражим љупку, младу жену — богат-

ство споредно — коју одушевљава кућа у зеленилу. Молим, закуцајте на прозор ако сматрате да сте права“.

Шофер није морао дуго да чека да се она јави.

О УКУСУ СЕ НЕ РАСПРАВЉА...

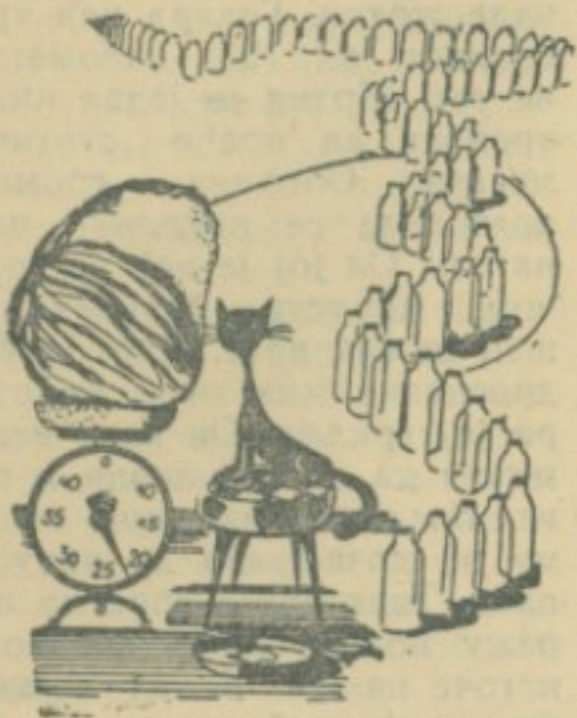
На америчкој станици за посматрање кретања вештачких Земљиних сателита која се налази у Нигерији био је постављен кабл за везу са радио-локационим торњем. Али, ускоро је веза била прекинута. Када је ров по коме је био постављен откопан, открито је да су више од пола километра кабла појели...

термити. Изгледа да је њиховом укусу одговарао изолациони слој од пластичне масе.

МАЧКИН АПЕТИТ

Само у току једне године „градска“ домаћа мачка поједе просечно 20 до 25 килограма меса и „попије“ 55 до 60 литара млека. Ове цифре знатно су мање, заправо изгледају другачије, кад је реч о мачкама које живе на селу и које су приморане да се саме, ловећи, „снабдевају“ месом.

АНЕГДОТЕ

ПРЕДСМРТНА ЖЕЉА

Када је енглески астроном Џон Хершел лежао на смрти, свештеник који је седео крај његовог узглавља стао је да му прича о радостима које очекују смртника у скором загробном животу.

— Највећа радост и задовољство били би за мене — прекинуо га је Хершел — да угледам другу страну Месеца.

ХИЉАДУ МИЛИКЕНА

Амерички физичар Роберт Миликен (1868—1953.) био је увек веома разговоран. Шалећи се на рачун ове његове „слабе тачке“, неки његови другови предлагали су да се у систем мера уведе нова јединица „кен“ којом би се означавао степен говорљивости код човека. Хиљадити њен део — миликен — означавао би говорљивост просечног човека. Што се тиче самог Миликена, његова брбљивост могла би се измерити само помоћу хиљаду миликена, то јест кеном.

ФРАК СТИЖЕ ПОШТОМ

Немачки физичар Карл Бош (1874—1940.) никад се није бринуо за свој изглед. Једном је допутовао родитељима за време школског распуста. Његова мајка распаковала му је кофере и открила да недостаје најскупљи део синовљеве гардеробе — фрак.

— Фрак? — зачуло се Бош кад му је она то казала. — Ох, да! Фрак ће стићи поштом.

И заиста, после неколико дана стигао је један велики дењак. Научник га је настрљиво развезао и поставио на сто вакуумску црпку. Као амбалажа за апарат послужило је злосрећни фрак.

ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ

Једном пре почетка опита с хлором, немачки хемичар Егон Вибегер обратио се окупљеним студентима следећим речима:

— Хлор је, као што је познато, отрован гас. Ако се догоди да изгубим свест молим вас да ме изнесете на свеж ваздух. После тога можете се слободно разићи. Али, за сваки случај напомињем вам да је следеће предавање у четвртак.

НЕСАГОРЉИВЕ РУКЕ

Од сталног додира с киселинама, алкалијама и високих температурама, руке хемичара Роберта Бунзена (1811—1899.) постале су, како је он тврдио, потпуно имуне на киселину и ватру. Бунзен се овим веома гордио и често је то и доказивао.

Једном, објашњавајући конструкцију и принцип на коме функционише лабораторијски пламеник за светлећи гас — такозвана Бунзенова лампа — који је он изумео, ставио је прст у пламен и не журећи се, рекао:

— Ево, у овој зони где се сада налази мој прст температура износи око три стотине степени.

КО ЈЕ КОГА ОТКРИО?

Приликом једног од својих опита познати немачки хемичар Јустус Либих добио је бром, али је због нечега сматрао да је то једињење хлора с јодом. Свега годину дана касније француски хемичар Антуан Балар открио је овај исти халогени елемент. Сазнавши за то, Либих је пакосно приметио:

— Није то Балар открио бром, већ је бром открио Балара.

ЗАШТО ТОЛИКО КЊИГА?

Хемичар Јустус Либих позвао је једном код себе на ручак групу војника који су се тек вратили у Немачку после победе над француском војском 1871. године.

Један од гостију славног научника, снажан и здепаст Баварац, с чуђењем је гледао полице с књигама и најзад је рекао:

— Ви сте, сигурно, књиговецац кад је у вас толико књига.

МАТЕМАТИЧАРИ И ДИВЕРЗАНТИ

Прича се да се за време другог светског рата група енглеских математичара обратила војним стручњацима у генералштабу с необичним пројектом. Научници су, наиме, предлагали да се Немачка просто заспе лежица на којима би био штампан један такав-загонетка.

Ево како је задатак гласио:

„На столу се налази десет кеса и у свакој од њих по десет металних новчића исте вредности. У једној кеси налази се лажан новац. Лажни метални новчићи разликују се од правих само по тежини: ако прави новчић тежи један грам, онда је лажни тежи од њега за један стоти део грама.“

Како између десет кеса наћи ону са лажним новцем? Разуме се да се то може учинити само помоћу прецизне ваге, рецимо апотекарске. Али, колико мерења треба извршити да би се та кеса открила? Ако би се новац мерио редом из сваке од кеса, може се догодити да се лажан новац открије тек при десе

Проверавајући задатак-загонетку којом су математичари желели да нанесу штету немачкој ратној привреди, стручњаци су утрошили безбројне часове

том мерењу. Међутим, кеса с лажним новцем ипак се може наћи само помоћу једног јединог мерења. Како?

Решење овог задатка одузело је сарадницима огромног научно-истраживачког центра више десетина хиљада часова. Задатак-загонетка показао се толико заразним да су се његовог решавања латили сви који су имали било

каког знања из аритметике. А то се догађало у време рата када је сваки минут био драгоцен. По оцени руководиоца научног центра задатак-загонетка нанео је војном потенцијалу Енглеске штету која је процењена астрономском сумом.

Из непознатих разлога предлог групе математичара да се овом „рачуном диверзијом“ наносе штете

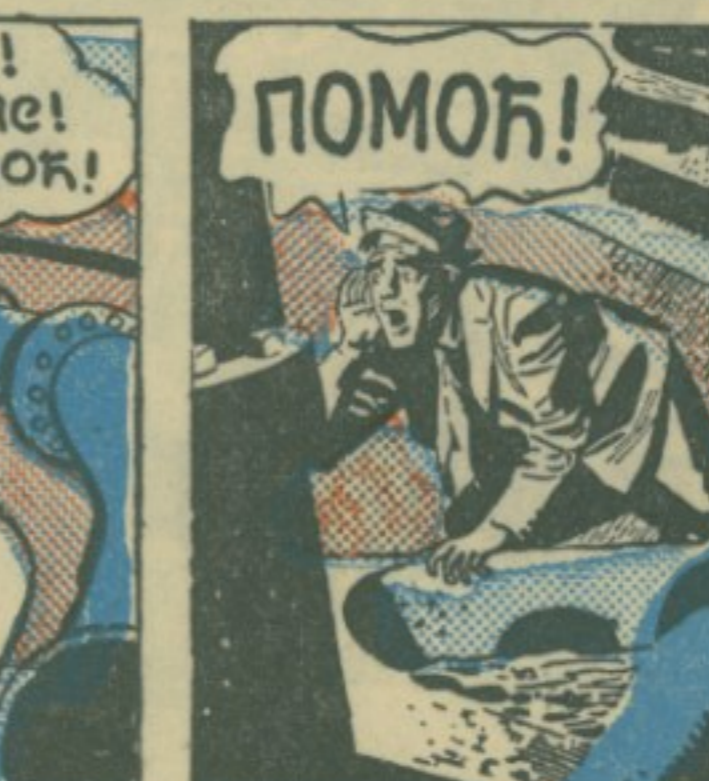
немачкој привреди, јер би на решавање задатка били утрошени безбројни часови, није био примљен. Вероватно су дошли до заједничке да је читаво замишљање више личило на шалу него на озбиљну диверзију.

Међутим, треба признати да је предложени задатак истовремено и веома сложен и веома једноставан. Најбољи математичари у генералштабу часови ма су над њим лупали главу. Али, да не бисте и ви изгубили много времена, даћемо вам одговор.

Потребно је нумерисати све кесе и из прве узети један новчић, из друге два, из треће три и тако даље. Свих тако узетих 55 новчића ставе се истовремено на вагу и тачно измере. Није тешко погодити да на другој тас терезија треба ставити 55 грама плус извесан број ситних тегова од по једног стотог дела грама. У зависности од броја тих стотих делова грама одређује се кеса с лажним новцем: ако је само један стоти део грама вишка, у питању је прва кеса, ако их је два друга и тако даље.

WALT DISNEY

СРЕБРАН ПУТ

Припитомљени гепард уме да буде необично благ и мио, али се претвара у разјарену звер чим угледа своје вековне непријатеље леопарда или јагуара

КАД ГЕПААРД НАПАДА ...

Гепард је у непомирљивој завади не само са пантером односно леопардом (то су у ствари два имена која се истој звери дају у Азији и Африци), већ и са њиховим јужноамеричким рођаком јагуаром, који спада међу најсврелије убице у роду четвороножаца. Све ове звери из рода мачака пужу се уз дрвене одакле вребају своју жртву, али то не чини дугонози гепард. Он муњевито напада са тла и непогрешиво стиже своју жртву захваљујући својој изванредној брзини.

Гепард је спринтер број је дан у целом животињском свету. Док коњ и хрт развијају брзину од 60 километара на сат, антилопа и газела 70, гепард с лакоћом трчкара брзином од 100 километара на сат, а када прогони свој плен он прелази чак и 120 километара на сат. Наравно, и међу гепардима постоје супершампиони. Један енглески стручњак и велики љубитељ брзине са хронометром у руци недавно је мерио брзину неколико истренираних гепарда на стази од око 800 метара. Победник у тој трци развио је брзину од 144 километра на сат!

Гепард је дугачак 100 до 130 сантиметара и висок 70 до 80 сантиметара. Живи у саванама Африке и Азије, Судану, Трансвалу, Арабији и Пенџабу. Некад су га дресирали за рат. Није био редак случај да крсташе нападају читаве легије гепарда. Гепард најчешће напада антилопу и

газелу, али његов плен представљају исто тако и јелени, козе и друга стока. У његовој двострукој природи скривају се својства пса и мачке. Попут мачке он дуго пузи, вреба, неочекивано поскочи. Као најбољи ловачки пас он је у стању да у равници дуго прогони свој плен. Чим га достигне, он га обори на леђа, пререже му гркљан, напије се његове крви и најеле неколико добрих комада меса. Затим гепард одлази на неко скровито место где чистава два дана вари оно што је појео.

Људи су одавно приметили да је гепард ненадмашан ловац. Стога су га витезови

многих европских земаља још у средњем веку употребљавали за лов и рат, а у источним земљама, нарочито у Индији, уживао је велико поштовање. Неки гепардима одавали су и племићке почести. Када је одлазио у лов, био је окружен јелмама, увијен у покриваче руком ткане, имао је на располагању послугу и возио се у нарочитим колицима. Такав декор још и сада понеки пут окружује гепарда у Туркестану и Индији. Британски путник Мануел Бејкер са одушевљеним је говорио о лововима с гепардима. Ево како изгледа таква величанствена представа чији је опис узет из његових путописа.

Полази се у освет зоре са великом помпом. Сваки ловац има свог коња, а сваки гепард своја колица. Раја Типу Султан који је погинуо 1799. године за време опсаде града Серингалатама од стране Енглеза додељивао је сва

мачка која се приближава птици. За камуфлажу се користе жбуњем, већим камењем, па чак и бусеновима траве. Приближавање је дуго, узбудљиво, очаравајуће, непрекидано тренуцима када се жртве узнемире, а гепард

ПРИПИТОМЉЕНИ ГЕПААРД ЈЕ УМИЉАТ

ком гепарду истакнутог ловаца, двојицу слугу, кочијаша и луксузна кола која су вукли нарочито дресирани волови. Прослављени гепарди ношени су на леђима слонова или камила, а испред њих

укочи као кип. Гепард неосетно осваја терен не испуштајући ниједног тренутка стадо из вида. Тако се он нађе на удаљености од 200 метара која представља границу напада.

Згрчена тела, окамењен, укочена погледа, гепард вреба. И хоп! Експлозијом мишића и гинкости преображава се у силвито избачени харпун који скоро као нит испружен плови изнад сеновитог жбуња. Тај први, величанствени скок, претвара се затим у неколико фантастичних, само нешто краћих скокова који су му довољни да стигне надомак стада.

Газеле и антилопе, велики мајстори да из места крену у највећем галопу, нагнају изнебуљено у бекство. Али гонич који својих првих сто метара пређе за четири и по секунде не оставља никакве наде жртви. Гепард већ трчи брзином од 120 километара на сат. Жртва је једва имала времена да пређе стотинак метара. Оборена „громом“ преврнула се неколико пута на тлу. Он јој је већ за грбачом, чељусти заривених у њен нежни врат. Као добро дресирана животиња не отвара јој гркљан. Он чека непомичан да дотрче ловци и слуша. Па ипак, инстинкт звери му не дозвољава да напусти плен. Тада слуге спрето пре режу ножну вену антилопе, источе из ње бокал крви и понуде је победнику. Он одмах напушта тело жртве и хита да халаљиво полоче окрепљујући напиток.

Овакав начин лова је некада био омиљен. У доба ренесансе цветао је у Енглеској, Француској и Немачкој. Краљ Франсоа I гонио је јелене помоћу гепарда. Али на истоку су такви ловачки пирови били нарочито величанствени. Индо-монголски император Акраб, савременик Анрија IV и краљице Јелисавете био је чувен по својим хордама изванредно дресираних гепарда које је без ланца и капуљаче водио у лов. Располагао је са хиљаду гепарда распоређених по екипама од по 10 звери, и свака животиња се одазивала на одређено име. Гепарде је служило 200 стручних слугу. Они су сваког дана чешљали животиње, четкали их, парфимисали и украшавали огрлицама од драгог камења. Свака животиња је јела по два и по до пет килограма првокласног меса дневно а суботом је добијала двоструки оброк.

Данас се сличан начин лова само делимично одржао у области Колхатур, јужно од Бомбаја. На жалост, неки гепарди који захтевају велику негу су све ређи и постепено изумиру.

ЖЕНЕ, НАЈБОЉИ ЛОВЦИ АЛГИ У ЈАПАНУ

Може изгледати чудно, али најбољи ловци алги у Јапану нису мушкарци, него жене. Нарочито је позната 400 жена ронилаца, које јужно од Токија, на обали дугачкој 200 километара, наге по цео дан лове алге. Без боца са кисеоником, са обичном застакљеном маском на лицу, храбре Јапанке роне до дубине од 10 до 15 метара и задржавају се под водом 60 до 120 секунди. Није ретко да и жене старије од 50 година роне до дубине од осам метара и задржавају се под водом довољно времена да уберу драгоцену биљку.

Сваког јутра, од маја до септембра, жене ловци алги познате под именом „Ама“ приступају тешком али уносном занату који обезбеђује њиховим породицама безбрижан и удобан живот. Једна „Ама“ зарађује најмање 1.000 јена дневно, што је више од зараде најбоље пла-

ћених квалификованих радника. Ловци алги су најчешће младе девојке од 20 до 30 година. Оне се по правилу не удају за све време док се баве опасним, али уносним занатом. Млада и лепа Цуруе Каеда која има 26 година рекордер је у дубини роњења и задржавања под водом целе колоније јужно од Токија. Она се још није удала, али је већ одвојила на страну знатна средства која ће јој обезбедити угодан живот у будућности.

Жене ловци алги које су богате азотним материјама и јодом користе биљке убране на морском дну за исхрану и продају их за медицинске сврхе. Поред тога, од алги се прави нарочита трајна заштитна боја којом се покривају зидови у јапанским кућама. Једном осушена, она личи на свилу и катифену материју у разним бојама.

БИОСКОП У КУГЛИ

Филмски продуцент Алберт Балтес намерава да у хамбуршкој забавној четврти подигне најмодернији биоскоп на свету — са кружном панорамом. Његов проналазак назван „синетаријум“, тек је у зачетку.

Међутим, идеја о биоскопу са кружном панорамом није нова. Још на светској изложби у Паризу 1900. приказани су филмови који су снимљени са 12 у круг постављених камера. Приликом приказивања са 12 апарата пројектовали су слике на платну у облику круга тако да је гледалац имао кружни поглед од 360 степени. Али, овај систем није имао готово никакав успех: био је сувише скуп, потребне су биле велике техничке екипе, а места где су се филмови састављали на биоскопском платну представљала су велику сметњу. По новом систему пред објектив је обешена полукула од огледала која хвата целу панораму од 360 степени. Приказивање филма врши се у специјалном биоскопу у коме се посетилац осећа као да се налази усред огромне лопте. Филм се пројектује из средине сале од доле на куглу од огледала која виси на таваници.

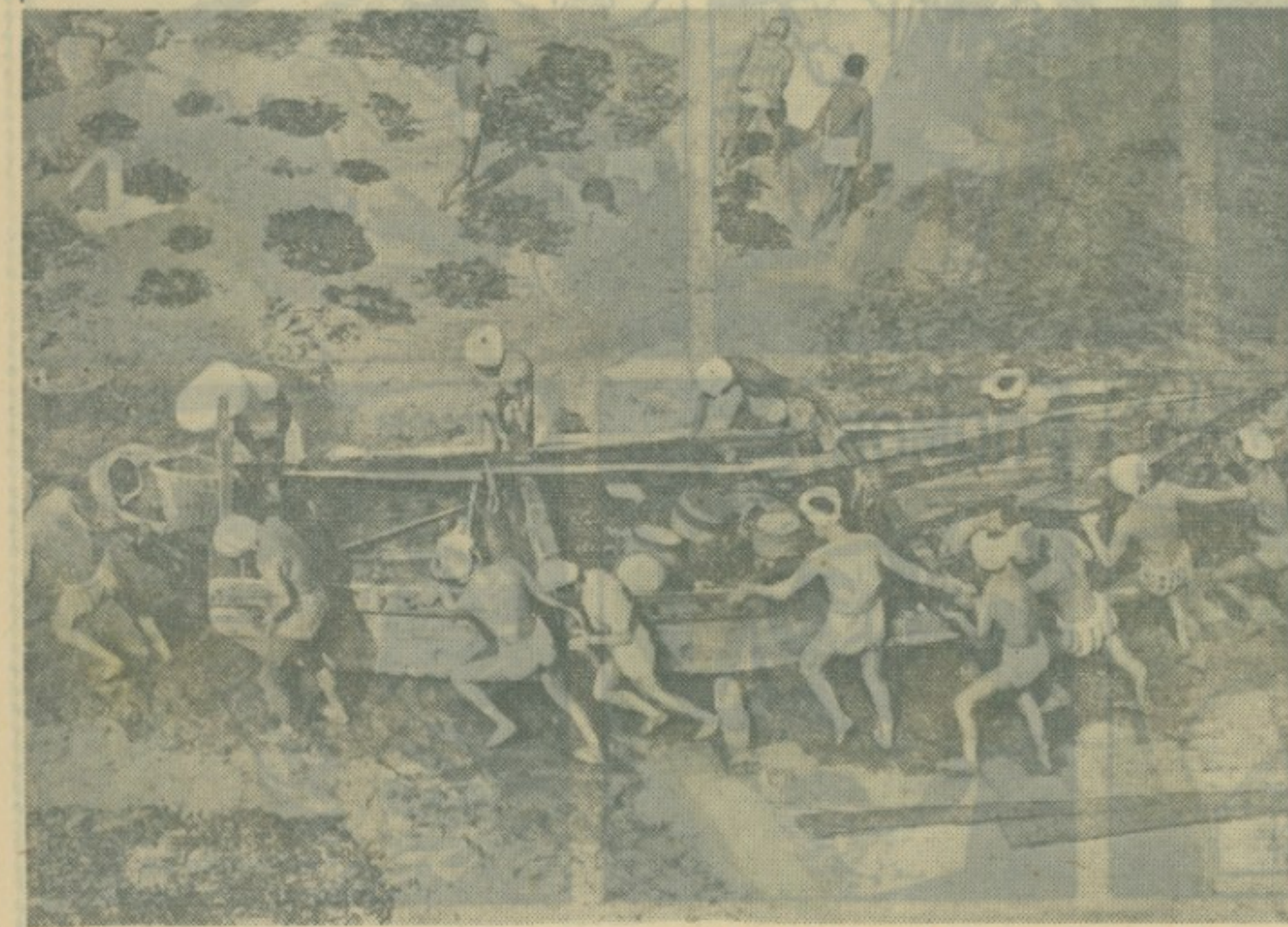
Посетилац биоскопа седи на столицама за окретање усред онога што се догађа на филму. За време неке сцене са возом гледалац замишља да

ОВАКО СЕ ОГЛЕДА ОКОЛНИ СВЕТ У КУГЛИ. КАМЕРА ПОСТАВЉЕНА УСРЕД РИГИШИЛА СНИМА НА ФИЛМСКУ ТРАКУ СЛИКУ ИЗ ОГЛЕДАЛА. НА СЛИЦИ У ОГЛЕДАЛУ ВИДИ СЕ АЛБЕРТ БАЛТЕС КОЈИ ОБЈАШЊАВА СВОЈ ПРОНАЛАЗАК

се стварно налази у једном купеу воза. Испод свог седишта осећа котрљање точкова и чује писак локомотиве. Док се ови и други догађаји приликом вожње збивају гледалац се окреће према центру збивања, као што се и у обичном животу управља поглед у правцу догађаја. Пластична слика оставља

на гледаоца утисак као да сам учествује у збивању догађаја на платну. Ако се на платну муњевитом брзином приближује ауто, он мисли да мора да се сagne да би се заклопио. Продуцент Балтес верује да ће „синетаријум“ једног дана освојити цео свет као што је то био случај са нормалним филмом.

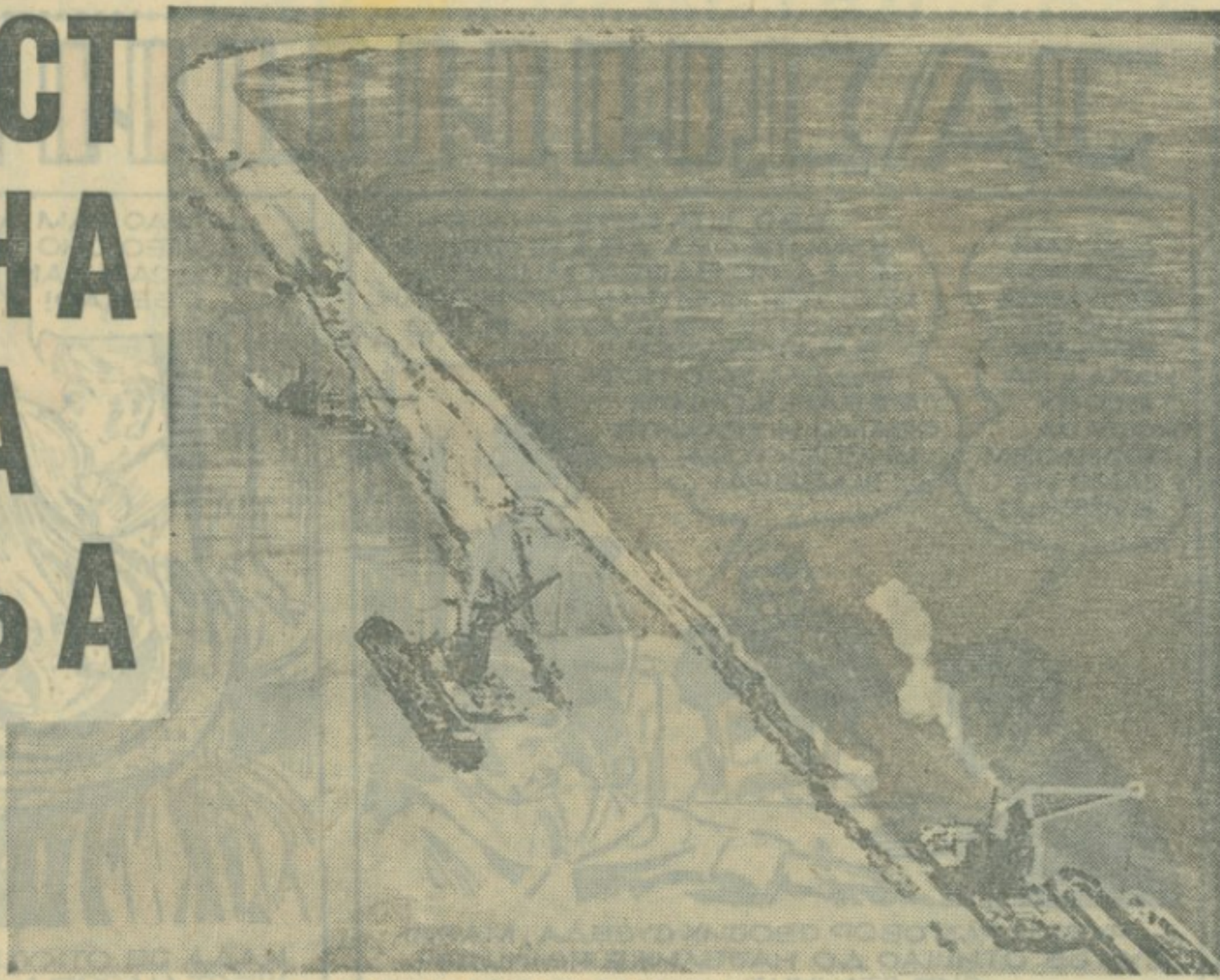

ЗА ШЕСТ ГОДИНА НОВА ЗЕМЉА

Нова холандска покрајина Флеволанд пре шест година није постојала. Она се налазила на дну бескрајне водене површине Зидерзе која је врела од јегуља. Данас је то романтична равница, покривена младима, травом и заштићена кружном браном дугом 90 километара. Населили су је пацови, пољски мишеви, сове, фазани, чапле и читаве ергеле јелена.

Холанђани су прво отели мору полдер Вирингермер на северу (20.000 хектара) и Нордстолдер на североистоку (48.000 хектара). Почени искуствима у оспособљавању ових територија за културу и настањивање, они су прво посејали трску и траву да би одредили тло и спречили клизање земље. Следећу етапу представља саћење лудерке која осушује тло, а затим јечма и зоби који не захтевају нарочиту негу. Тек на крају посадиће се шећерна репа и посејати пшеница. После тога ће да почне изградња првих зграда изграђених у фабрикама у које ће се уселити брижљиво одабрани пољопривредници, цвет холандског фармерства. Цео овај процес трајаће десет до 12 година. Тек око 1980. године Флеволанд ће производити пуним капацитетом. Тада ће, надају се холандски стручњаци, један за другим пасти светски рекорди продуктивности млека, пшенице, шећерне репе и кромпира.

Све је у Флеволанду већ испланирано. Прво село нове земље зваће се Дронтен и његов циновски силос је већ завршен. Главни град добиће име Лелистад. Он ће имати 50.000 становника а данас подсећа на крчевине првих пионира Дивљега запада.

НАЈМЛАЂА ЗЕМЉА СТАРОГ КОНТИНЕНТА

Холанђани су откинули од мора 54.000 хектара земље. Најмлађа земља за храбре

Лелистад ће добити своје име у спомин на Корнелијуса Лелија, најзаслужнијег Холанђанина за осушивање мочвара и отимање земље од мора.

Колос од сто кило са рићом брадом, Лели је 1887. године био обичан чиновник Министарства вода у Ла Хају. Зангсењак и сањало, он није престајао да подноси званичним властима безбројне пројекте за борбу против напасти мора.

Уместо подизања безбројних насипа дуж чипкасте холандске обале, Лели је предлагао да се једном за увек зачепи грло Зидерзеа. На тај начин ће се скратити и учинити чвршћим фронт одбране, уштедеће се материјал, време и новац и створиће се пространо слатко језеро које ће пунити река Исел а које ће се доста лако моћи осушити.

Деценијама нико није хтео послушати Лелија. Холандија, земља са најгушћим становништвом у Европи често је пустошена, а Амстердам је страдао и трпео огромне штете и људске жртве (последњи пут 1916. године). Неза-

довољан што нико неће да га послуша, Лели је одлучио да напусти родни крај и исели се у Бразил. У последњем тренутку, са самог кеја на коме је требало да се укрца у брод, отели су га представници власти и посадили га право у министарску фотељу. Нови министар вода спасао је Холандију од вековне стихије.

Ниједанпут још „фабриканти“ холандског тла нису отели од воде тако велику територију која покрива преко 540 квадратних километара. Насип је грађен шест година. Затим је требало исцрпсти воду из централне баруштине. Образована су три пункта за пумпање воде. Осам највећих пумпи на свету црпле су девет месеци воду у ритму од 4.000 кубних метара на минут! Чак и када је посао био завршен, пионери су се смели кретати по муљевитом тлу и баруштинама само са нарочитим дрвеним крпама на ногама. Тло је било тако муљевито да би сваки човек у обичним ципелама утонуо у њега.

Тада су у битку бачени циновски фрејзери од 12 то-

на са гусеницама широким један метар. Њихов задатак био је да дренирају прве полдере. Ширина њихових гусеница омогућавала им је да на меком тлу производе притисак од свега пола људског стопала! Кретали су се 50 пута брже од појединачних радника и за свега неколико недеља отворили на тлу 390 километара канала и 1.600 неопходних јама за отицање површинске воде.

„Силистрија“ није стигла под Београд

Бродолом „Силистрије“, турске „панцирне, ратне лађе и оклопнице“ која је потопљена у Гвозденој капији на Дунаву, у Великом Бердапу, везан је за догађаје око бомбардовања Београда јуна месеца 1862. године.

„Силистрија“ је имала да снабде муницијом турску посаду у београдској тврђави, а потом је требало да стигне још неколико турских ратних лађа. Све су оне упловиле у Дунав кад је Београд бомбардован и, да би што пре стигле, Турци су користили најбоље капетане и пилоте да их изведу кроз дунавске теснаце и подводно стење јер је водостой био прилично низак.

Одмах после бомбардовања Београда пронео се глас да Дунавом стижу ратне лађе, с много топова и муниције и да ће Турци опет ударити на варош. Грађани су се тешили да лађе неће моћи да прођу кроз Бердап и избегну његове многобројне подводне и надводне стене, камене спрудове и гребене „којима је претрпано дунавско корито и који у великој мјножини штрче над површином“.

Песник Стеван Каћански, организатор мале али храбре добровољачке чете која је названа „Призренска легија“, још на барикадама је писао о томе: „Силно је брујање, хучање и пенушање дунавских таласа, који помамно јуре и који се на појединим местима сурвавају преко стена и кршева-дробећи стене под собом. Рекао би човек да се бог дунавски, који је иначе тих и миран, овде изненадно разгневио, те у бесној хуци и ломљави прети уништењем свега оног што је земаљско. Од силног хучања воде не можете ни речи разумети! А лађа се с мукком провлачи кроз тесне пролазе, преко брзака и вртлога, преко опасних чеврнтија, њишући се као какав малени чун“.

Код Кладова „Силистрија“ је примила једног думенцију (пилота) Србина, који је требало најпре њу а затим и остале турске убојне лађе да проведе кроз Силски канал па потом и кроз Велики Бердап.

У зору 12. јуна „Силистрија“ се отиснула из Кладова, а остале „оклопнице“ стајале су усидрене у кладовском лиману. Кроз Сил се „Сили-

Када је крајем 1957. године тло било скоро сасвим осушено појавили су се многи нови проблеми. На територији полдера наможиле су се милијарде пацова. У битку против њих бачене су сове које су постале привилегисане птице Флеволанда. Оне су усред баруштине добиле укусне нове кућице и ставље не под заштиту власти. За нешто више од годину дана пацови су скоро сасвим истребљени!

Затим је из хеликоптера сејана трска која дренира тло а дивља трава која доприноси учвршћивању земљишта хватала је корена невероватном брзином. Земља је постајала све стабилнија.

Данас је Флеволанд оспособљен за прву колонизацију и очекује прве вредне руке које ће његово тло наградити обиљем. Наравно, изградња ће бити тешка, често ће се морати прибегавати на бојима и кољу, јер стручњаци предвиђају да ће се територија Флеволанда у просеку спустити бар за пола метра.

Упркос невољама које очекују колонизаторе Флеволанд је обећана земља само за најодабраније. За обраду тла које ће дати 51 квинтал пшенице по хектару уместо 21 колико дају плодне француске њиве влада у Хагу тражи само најдинамичније, младе људе. Колони неће сме ти бити млађи од 27, ни старији од 45 година. Закупници ће бити двојструка од уобичајене. Па ипак, за сваку од 1.500 парцела јавило се већ 40 кандидата!

»ДВОСПРАТНЕ СОБЕ« У ХОТЕЛУ

Познати хотел „Карлтон“ у Цириху први је хотел у Европи који је својим посетиоцима ставио на располагање двособне собе. Туристи улазе у ове собе са улице кроз покривену терасу снабдевену столицама за лежање. Са терасе се улази у собу, односно у њено приземље. У овом делу собе се налази фрижидер, телевизор и друге угодности које пружа савремена техника. Једне степеннице воде на горњи спрат где се заправо налази спаваћа соба, купатило и простор за смештај ствари и одела.

СКРАЋЕНА ВЕРЗИЈА

Познато је да се у САД радо читају познати романи у скраћеној препричној верзији. То се правда тиме што људи немају много времена, па су због тога и четири књиге „Рата и мира“ од Лава Толстоја сведене у једну свештицу. То је био случај и са другим делима, па и са Черчиловим мемоарима који су четвртину.

Непознати родољуб који је као пилот имао да проведе кроз Бердап турску ратну лађу што је носила муницију за бомбардовање Београда 1862, насукао је брод на стење а сам сночио у вртлоге Дунава

трија“ једва провлачила иако је помагало читаво крдо воловских запрега које су Турци гонили. А кад је прошла Сил, и таман зашла у Велики Бердап „Силистрија“ се страшно потресла и одједном нагла а са ње се бацио у дунавске вртлоге и пилот који ју је водио. На „оклопници“ је настала узбуна, почела је брзо да тоне, затварају-

име иако се за њим трагало. Можда уопште и није био прави дунавски пилот, јер су они и тада били сви регистровани. Не зна се ни да ли се он сам спасао из дунавских вртлога. У сваком случају то је био један од оних незнатних патриота који жртвују живот да би отаџбини учинили добро. Потапање „Силистрије“ и-

53 ДАНА НАДАЊА

Бескрајна 53 дана животиари је бразилски инжењер Хулио Аугусто Ферери Пинто пошто се мали приватни авион у коме се налазио срушио у сред дунгле. Читао то време очекивао је да ће спас стићи с неке стране. Није ни слутио да је трагање за њим и осталим његовим сапутницима давно још било прекинута. О бескрајним данима испуњеним борбом против неизбежне смрти сведоче зотресени Пинтоови записи пронађени недавно крај његовог костура.

двосеча Мурир Хорге и пилот Пауло Бонхардин. Њихови остаци чађени су тек пре неколико дана, и то случајно.

Три седмице трајало је трагање за настрадалим путницима. А тада је њиховим породицама мајор Генес изјавио: „Бразилско ваздухопловство не трага за мртвима. Немогућно је чак ни замислити да су они и после три недеље још живи. У дунгли је то искључено...“

Мајор Генес није ни слутио да је Хулио Пинто живео и надао се 53 дана. За-

пустиле и авион је пао на земљу. Том приликом инжењер Пинто је био рањен.

„Чуо сам авионе који су нас тражили — записао је у свој дневник. — Али, летели су превисоко и нису нас могли видети. Сваке ноћи у мени умире по делићу наде. Глад је неподношљива. Револвером сам убио две триаре (врста бразилске дивље свиње). Звер није нас нападају... Кла удри и пилот кренули су да траже помоћ. Нису се вратили.“

Падала је киша кад нам се авион срушио... Прошли су дани и седмице. Октобар... па новембар...“

Почетком децембра Пинто је осетио да је смрт близу. Тринаестог децембра, 53. дан после улеса, исписао је последњу страницу у свом дневнику:

„Осећам како се још жив полако распадам, дах ми је кужан... видим смрт пред очима и издам се да ће ме њене руке брзо обујмити.“

Последње речи упутио је својој жени молећи је да се брине о њихово двоје деце, Хулију и Хунти, и његовим родитељима.

Да ли је смрт наступила истог дана, како се Пинто надао, никад се неће дознати. Последњи лист у дневнику остао је празан.

то време на комадићима папира писао је дневник. Из њега се сазнаје да се њихов авион, због квара на мотору, сурвао у густе крошње високог дрвећа. Пет дана висио је авион с путницима између неба и земље. Тада су гране по-

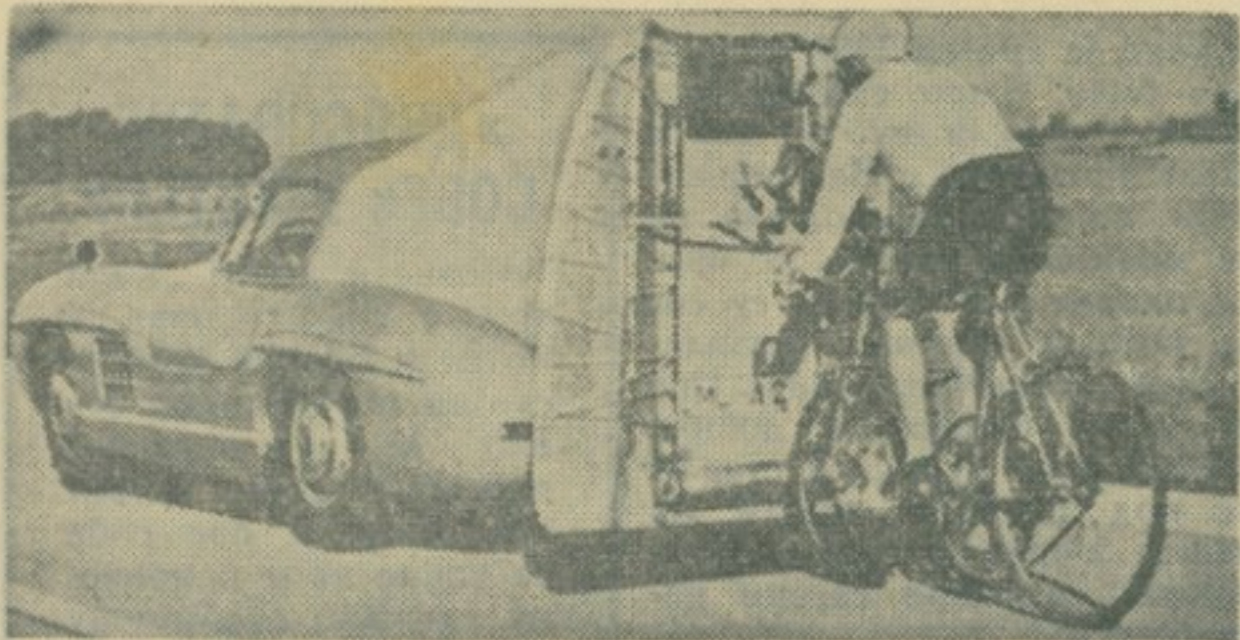

Крајем октобра 1961. године мали авион на коме се налазио морао је принудно да се спусти у дунглу Родоније, у бразилској држави Мато Гросо. Поред инжењера Пинтоа у авиону се налазио његов колега Клаудијо Реис,

ћи једини водени пролаз другим лађама. Пријатељ Вука Караџића, писац Каниц, у свом значајном делу „Србија“ — писао је: „Године 1862. кад прођох кроз Гвоздену капију видех врак (развијени труп) турске ратне лађе „Силистрија“, која беше с муницијом одређена за Београд, а коју је намерно насукао један српски пилот.“

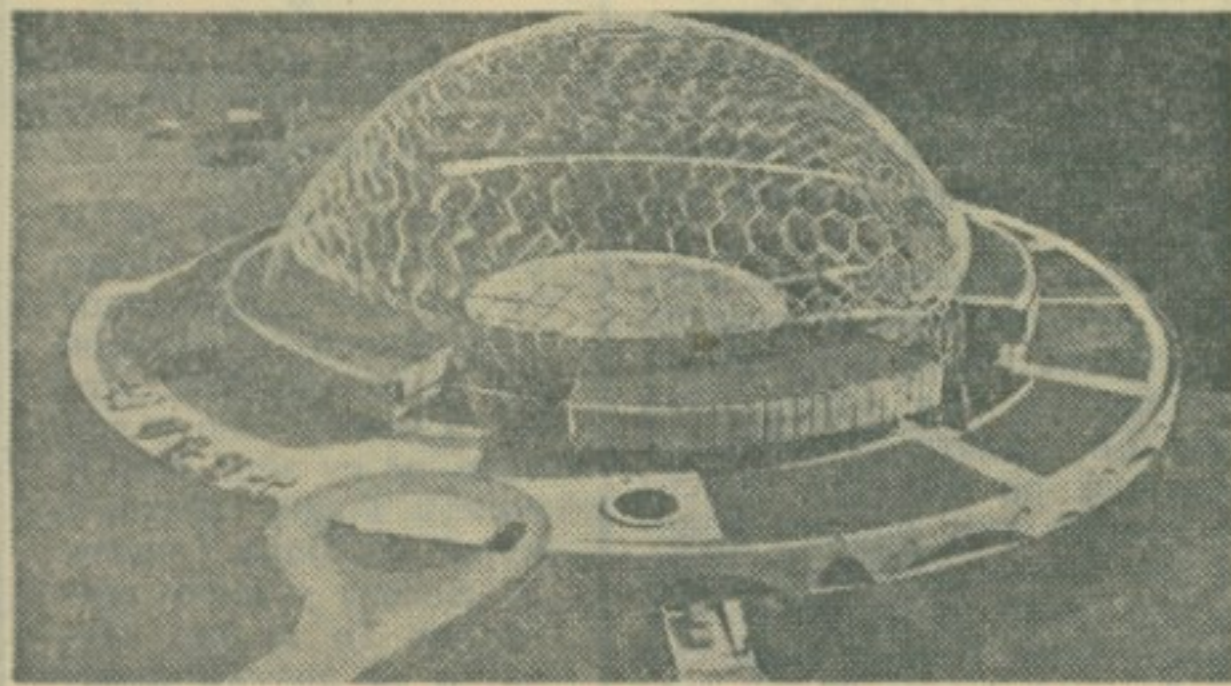
Проузроковачу овог бродолома никад се није дознало завало је у Београду одушевљење, нарочито кад се дознало да је то дело једног Србина. Београђани никако нису хтели да верују да се тај човек утопио и тврдили су да је „у време суше над водом у Бердапу толико много стеновитих клада да би се смели скакач могао намамити да ногом окуша прелаз с једне обале на другу. Па и кад је вода већа, ипак је ту велики број стена над површином...“

БИЦИКЛОМ БРЗИНОМ ОД 204,77 КМ НА САТ

Иако има већ 42 године познати француски бициклист Жозеф Мејфре остварио је свој давнашњи сан и на ауто путу Фрибург — Бризгау постигао је светски рекорд у брзини вожње бициклом од 204,77 километара на сат!

Наравно, Мејфре је за вре- ме овог подвига, на бицик- лу са огромним преносним зупчастим точком, вукао тр- качки аутомобол, а он је ус- певао да на бициклу одржи темпо брзине аутомобила.

МЕТАЛНА ЗГРАДА

Архитекта Бакминстер Фу- лер употребио је за подиза- ње зграде америчког друш- тва за метале у Кливленду све метале који су му ста- јали на располагању: мрежаста купола је од алуминијума,

стубови су од челика, а за унутрашњи део зграде упо- требљен је бакар, бронза и титан. У базену испод купо- ле изложени су метали из свих делова света.

БЕЗ РЕЧИ

СЕЛИДБА РЕКЕ ВИСЛЕ

Навикли смо да се зграде по великим градовима често пресељавају. Пролазник у тим градовима погледа на познату улицу, а оно одједном ове или оне куће нема. Не- што слично очекује у најбли- же време реку Вислу, у бли- зини пољског града Тарно- бжега. Када туристи ускоро стигну овамо и послуже се старим картама, изненадиће се кад реку не буду нашли на означеном месту. Она ће се налазити нешто по страни.

Ствар је у томе што су пољски геолози на дну Висле нашли богате наслаге сумпо- ра и да би га лакше добили, одлучено је да се део речног корита пресели 15 километара у страну.

ЈЕДИНА ШКОЛА...

Стручњаци који долазе у дуванску индустрију са општом техничком спремом данас нису у стању да задовоље све захтеве ко- ји се пред њих постављају у след наглог развоја и тежње за рационализацијом и ауто- матизацијом.

Неколико фабрика из Фин- ске, Шведске, Норвешке, Ен- глеске, Грчке, Холандије и других земаља заједно са не- мачким фабрикама ставиле су на располагање потребна фи- нансијска средства да се ор- ганизује и подигне дуванска техничка школа. Године 1956. на земљишту предузећа за производњу машина за фа- брике цигарета у Хамбург — Бергедорфу основана је ова јединствена установа у свету. Прво су одржавани курсеви за квалификацију који су тра- јали од 3 до 4 месеца и то за студенте који су већ имали

практичан рад у овој обла- сти, па су желели само да у- потпуне своје знање. Тек 1958. године први стручњаци из ове школе могли су да по- чну праве инжењерске сту- дије које су трајале шест се- местара.

Услов за пријем је добро школско образовање и тех- ничко образовање. После го- дину и по дана долазе пред- мети као што су из области специјалних машина за дуван- ску индустрију, обраду и пре- раду дувана, дуванска хеми- ја, дуван као сировина, фа- брикација дуванске робе и та- ко даље.

Једанпут годишње студен- ти се шаљу на седмонедељни практични рад у неку европ- ску фабрику која учествује у одржавању ове техничке школе.

Човек је често принуђен да се сналази пред разним при- родним непогодама. На овој слици су радници са планта- жа воћа у Гватемали који се заштићују од јаких пљуско-

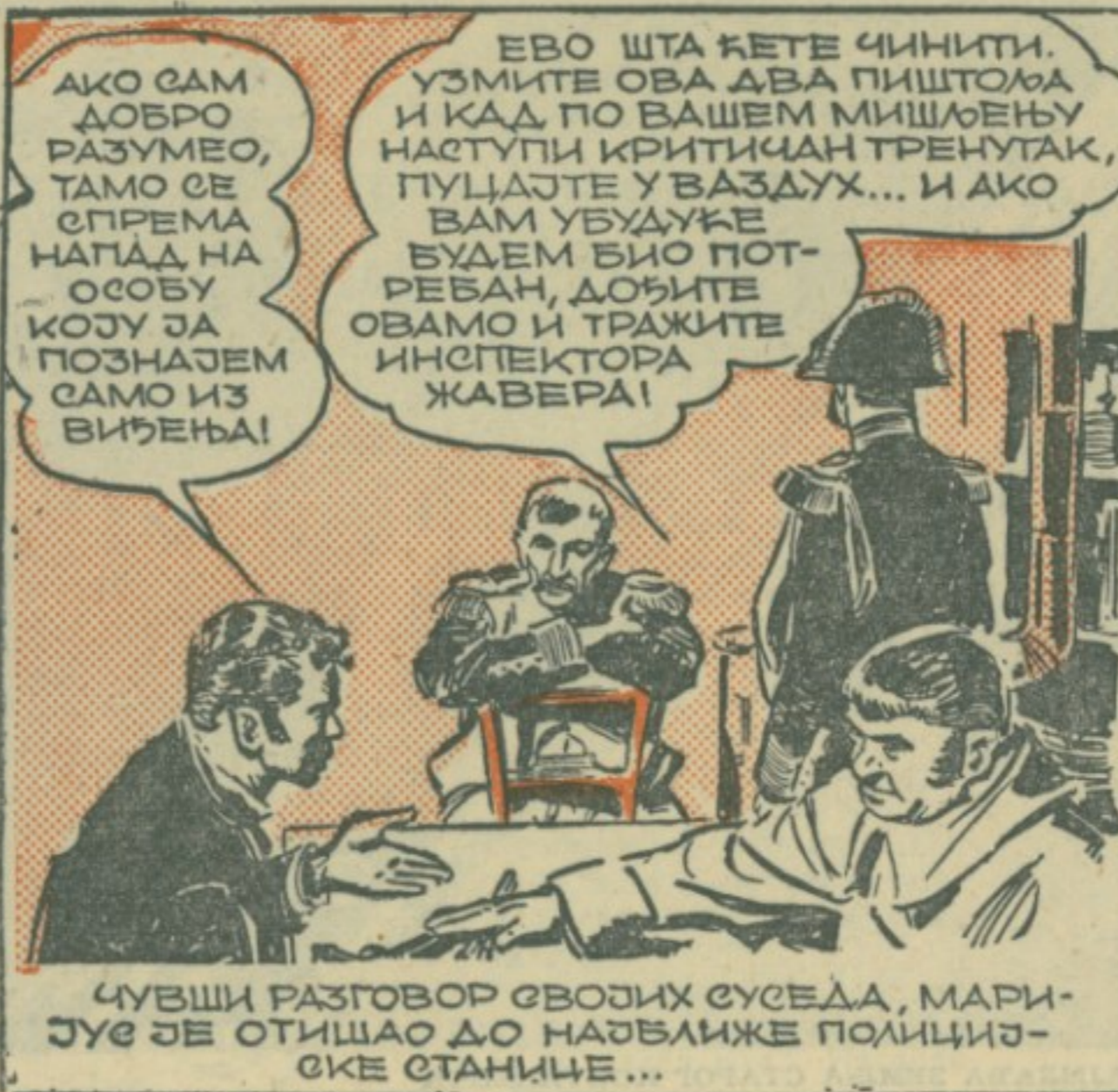
ва огромним листовима ба- нане. Један лист је сасвим до- вољан да заштити целог чо- века а и много је zgodнија од кишобрана: јевтинији је и не мора да се носи, већ по-

сле употребе једноставно о- стави на земљи. Јевтин је за- то што га треба само убрати а практичан јер се у овим крајевима може наћи на сва- ком месту.

ИМА И ОВАКВИХ КИШОБРАНА

ЈАДНИЦИ

ПО РОМАНУ ВИКТОРА ИГОА

АКО САМ ДОБРО РАЗУМЕО, ТАМО СЕ СПРЕМА НАПАД НА ОСОБУ КОЈУ ЈА ПОЗНАЈЕМ САМО ИЗ ВИДЕЊА!

ЕВО ШТА КЕТЕ ЧИНИТИ. УЗМИТЕ ОВА ДВА ПИШТОЛА И КАД ПО ВАШЕМ МИШЉЕЊУ НАСТУПИ КРИТИЧАН ТРЕНУТАК, ПУЦАЈТЕ У ВАЗДУХ... И АКО ВАМ УБУДЖЕ БУДЕМ БИО ПОТРЕБАН, ДОБИТЕ ОВАМО И ТРАЖИТЕ ИНСПЕКТОРА ЖАВЕРА!

ЧУВШИ РАЗГОВОР СВОЈИХ СУСЕДА, МАРИЈУС ЈЕ ОТИЦАО ДО НАЈБЛИЖЕ ПОЛИЦИЈСКЕ СТАНИЦЕ...

ДОШАО САМ И ДОНЕО ОНО ШТО САМ ВАМ ОБЕЉАО!

НЕ ОБАЗИРИТЕ СЕ НА ОВЕ ЛУДЕ... ТО СУ ПРИЈАТЕЉИ!

УЗИТЕ, ДОБРОТВО- РУ НАШ!

КАДА ЈЕ ОТКУЦАЛО ШЕСТ ЧАСОВА...

АЛИ, КАД СУ СЕ ВРАТА ЗАТВОРИЛА...

ТО НИЈЕ СВЕ! НЕ ПРЕПОЗНАЈЕТЕ МЕ? ТЕНАРАДИЈЕ! ТЕНАРАДИЈЕ, НАРЕДНИК С ВА- ТЕРЛОА, КРИМАР ИЗ МОНФЕРМЕЈА! ВИ СТЕ МИ УКРАЛИ МАЛУ... А ОНА ЈЕ, ВИДИ СЕ, БОГАТАШКА КЧИ! ВИ СТЕ СЕ ОБОГАТИЛИ НА ЊЕН РАЧУН... А ЈА УМИРЕМ ОД ГЛАДИ... НОВАЦ ОВАМО ИЛИ КУ ВАЕ УБИТИ!

МАРИЈУС ЈЕ ТАМАН, ХТЕО ДА ПУЦА ДА БИ ЖАВЕРУ ДАО ЗНАК.

АЛИ, ИМЕ ТЕНАРАДИЈЕ ГА ЈЕ ПАРАЛИСАЛО. ТО ИМЕ БИЛО ЈЕ НАПИ- САНО У ТЕСТАМЕН- ТУ ЊЕГОВОГ ОЦА:

„АКО ГА МОЈ СИН СРЕТНЕ, НЕКА УЧИНИ ЗА ЊЕТА ОВЕ ШТО МОЖЕ, ЈЕР ОН МИ ЈЕ СПАСАО ЖИВОТ..."

МАРИЈУС ЈЕ УЗАЛУД ТРАЖИО ТОГ ЧОВЕКА И САДА...!

ЧУЈЕМ КОРАКЕ НА СТЕПЕНИЦАМА! НЕКО ДОЛАЗИ!

ОД ОЛИМПИЈЕ ДО СТАДИОНА ЈНА

Седмо првенство Европе у атлетици одржано је од 12. до 16. септембра 1962. године на београдској атлетској стази. Атлетска такмичења почела су пре 2738 година у малој алфејској равници у старој Грчкој и током векова разгранала се широм целог света у хиљаде кракова, од којих се последњи налази на стадиону ЈНА у Београду.

У овом напису осврнућемо се кратко на историју те стазе, поменути главне дисциплине и сетити се оних који су стекли славу на том путу „где су сви борци Европе и где није важно одакле је који борац, јер је важно да су сви другови људи и где је срећа поштена битка“.

Атлетика је реч грчког по рекла и значи: борба, такмичење. Највећи сјај и успон у старо време атлетика је до стигла на олимпијским играма под вечно ведрим небом старе Грчке.

776. године пре наше ере

Место где су одржаване те игре звало се Олимпија, а налазило се у алфејској равници, у Елиди, на северозападу Пелопонеза. То није био неки град. Сам простор на коме би се слегао силан народ за време такмичења обично је био запуштен, сем за време игара. У околини се налазило прастаро пророчиште и храмови Зевса и Хере, где је живело много свештеника и робова.

По једној легенди оснивачи игара су Херакло и Пелоп, по другој едејски краљ Ифит који је са законодавцем Ликургом увео „свети мир“ за време светковина читавог народа. За време „светог мира“ бацање су у заборав све политичке разлике међу појединим градовима, па је тако омогућено да се на светковине слегну поједини становници и изасланици државица које су биле у рату.

Записи о победницима на Олимпији допиру до 776. године пре наше ере, па се од тог времена почињу да броје олимпијаде. Олимпијске игре одржаване су сваке четврте године (или по грчком бројању сваке пете) и то средином лета.

У почетку су олимпијске игре биле свечаности са такмичењима у спорту и музици. Укинуо их је римски цар Теодосије 394. године наше ере као остатке паганства.

Најстарија игра било је трчање, а доцније се број вежби повећавао, док за одржавање свих игара није било потребно пет дана.

Најпре су се такмичили децачи у трчању, рвању и пеничењу, а после њих одради у истим дисциплинама. Код свих игара борци су били потпуно голи.

Најважнија дисциплина на старој олимпијади била је пентатлон (скуп пет вежби): трчање, скок у даљ, ба-

цање диска и копља и рвање. Последња игра била је трчање с оружјем. Тркачи с оружјем имали су потпуно хоплитско оружје, што није нимало било лако. Петог дана игара завршавала се свечаност, а на крају су дељене награде.

Стари Грци су атлетику за право делили у лаку и тешку. У лаку је спадало трчање, скакање и бацање копља, а у тешку пеничење, рвање и бацање диска.

У доба распадања античке културе атлетима су називани људи који су се професионално бавили атлетиком и појављивали се на разним такмичењима.

Модерне олимпијске игре прокламоване су на међународном конгресу 1894. године у Паризу, у амфитеатру на Сорбони. Иницијатор је био Пјер де Кубертен (1863 — 1937).

Прве модерне олимпијске игре одржане су 1896. године у Атини. Пријавила су се 484 учесника из 13 земаља. На овим играма биле су заступљене: атлетика, гимнастика, пливање, стрељаштво, рвање, мачевање, тенис, бициклизам. После је почело одржавање игара и у другим градовима са већим бројем учесника и земаља, а повећавао се и број дисциплина.

По резултатима...

Данас атлетика обухвата одређен скуп спортских вежби код којих се мере постигнуте резултати, а под њом се разуме само дака атлетика у коју спадају: трчање, скакање и бацање. У тешку атлетику спадају: бокс, рвање и дизање терета.

Трчање је најлепша грана лаке атлетике. Због разлике у начину трчања разликују се два стила трчања средњих и дугих стаза — фински и енглески.

Трчање на краткој стази обухвата такмичење у трчању на одређеним дужинама до 400 метара. Уобичајене су дужине: 100, 200 и 400 метара.

Трчање на средње стазе обухвата дужине од 800 до 2000 метара, а уобичајене дужине су 800, 1.000 и 1.500 метара.

Трчање на дуге стазе је трчање од 3.000 до 10.000 метара, док се стазе преко 10 километара називају најдужим стазама. Најчешће трчање је на 5.000 и 10.000 метара.

Од најдужих стаза треба поменути трке на 15, 20, 25 и 30 километара, затим трчање у једном и два сата. Посебно

место у овој грани заузима маратонска трка чија стаза износи 42.195 метара. Стари писац Лукијан прича да је после битке код Маратона тркач Фидипид претрчао око 40 километара дугу стазу на простору од Маратона до Атине и узвикнуо: „Радујте се, ми смо победили!“ и пао мртв. Маратонска трка спада међу најнапорније спортске дисциплине уопште, а била је уврштена и у програм првих модерних олимпијских игара.

Трчање преко препона спада међу најлепше, али најтеже дисциплине ове врсте. Дужине на такмичењима изnose 110 и 400 метара преко препона (за жене 80 метара). На стази има по десет препона које су постављене у једнаким међусобним размацима: код 110 метара размаци изnose 9,14 метара, а код трке на 400 метара размаци изnose 35 метара. У првом случају препоне су високе 106 сантиметара, а у другом 91,4 сантиметара.

Врсте скакања

Трчање са препрекама (стипл-чек) врши се на стази дугој 3.000 метара. Потребно је да буде пет препрека од којих је једна непосредно пред јамом пуном воде.

Трчање по слободном земљишту (крос) је најздравија врста трчања. Тркачи се овом врстом спорта баве обично у рано пролеће и у касну јесен.

Трчање штафете је трчање најмање са три тркача који један за другим трче одређене дужине стазе предајући на граници претрчане стазе штафету (обично палицу или нешто друго). Уобичајена такмичења штафете су 4×100 и 4×400 метара.

Осим овог постоји трчање момчади, трчање на друму, ходање (разне дужине од 3 до 50 километара).

Бацање обухвата бацање кугле, диска, копља и кладива.

Скакање обухвата: скок у даљ, скок увис, затим троскок, који је састављен од три узастопна скока чија заједничка дужина представља резултат троскока. Скок са мотком је најтежа скакачка дисциплина.

Идеални атлетичари

Вишебојци су такмичења у којима су заступљене главне гране атлетских дисциплина: трчање, бацање и скокови. Због своје свестраности вишебојци, нарочито десетбојци, сматрају се идеалним атлетичарима.

Уобичајени вишебојци су: Тробој: једно трчање, једно бацање и један скок.

Петобој за жене састављен је од: скок у даљ, бацање кугле, трчање на 200 метара, за-

ТРКА НА 1.500 МЕТАРА. ЖАЗИ НА ЧЕЛУ — ПОВЕЂУЈЕ

тим на 80 метара с препонама и скок увис. Петобој за мушкарце обухвата ове дисциплине: 200, 1.500, скок удаљ и бацање диска и копља.

Десетобој је: трчање на 100 метара, скок удаљ, бацање кугле, скок увис, трчање на 400 метара, трчање на 110 метара преко препона, бацање диска, скок с мотком, бацање копља и трчање на 1.500 метара. То је и ред којим се развија десетобој. Десетобој се одржава у току два дана: пет тачака једнога, а пет тачака другога дана.

Атлетика је доживела велики успех после првог светског рата. Само атлетско такмичење било је срж олимпијаде, која је највећа спортска приредба, па се атлетика с пуним правом назива краљицом спорта. Највећа атлетска установа је Међународна аматерска атлетска федерација и Међународни олимпијски комитет.

Атлетска федерација ос-

нована је у Југославији 1919. године. Југословенски атлетичари учествовали су на свим олимпијадама од 1924. године, а од 1929. до 1938, и од 1946. до 1948. и на балканским играма. Развитак атлетике после ослобођења достигао је велик замах у нашој земљи, а највећи доказ колико се пажње поклања атлетици и какав смо успех постигли је и приређивање Седмог првенства Европе у атлетици у Београду.

Асови стазе

Седмо такмичење асова атлетике из Европе свечано је завршено у пријатној септембарској вечери. На стазама и на терену појавили су се шампиони који су по својим подвизима достојни да стану у ред оних шампиона чија су имена забележена у историји атлетике: Нурмија, Вида, Салминена, Аскола, Бекалија, Борхмајера, Затопека, Куца, Балашева, Кинга, Шегедина, Марчисона, Вилијамса, Лоргера, Елиота, Мугоше, О'Брајена, Шарчевића, О'Кониолија, Губијана, Степанова, Михаљића, Марјановића, Овенса, Милера и других који су бацили у занос публику, а извештаче одушевили да напишу узбудљиве написе о „трци надахнућа“, „спутњик у Сахалина“, „дину са острва“, „поносу Азура“, „о плавокосом дину“, „шампиону даљина“, „бронзеном хусару“ и о десетинама њих који су дали све од себе за успех у једној поштој борби — такмичењу међу народима.

ВЕЛИКА ПРЕДНОСТ СУНЂЕРАСТИХ МЕТАЛА

Истраживачи америчке Ценерал електрик компаније произвели су нову врсту сунђерастог алуминијума који издржава два пута вишу температуру од досадашњег компактног алуминијума. Према мишљењу научника Роберта Валаса сунђерасте метале ће због своје лакоће, велике отпорности према топлоти и проводљивости гасова и течности бити одлични за грађење свемирских бродова. Готово сви метали се могу производити на нов начин тако да њихова густина притом износи свега три до 50 одсто уобичајене. Приликом експеримената сунђераст алуминијум је издржао температуру од 1.500 степени док се чврсти алуминијум топи већ на 645°.

ТРИ СКУПОЧЕНА ЦРТЕЖА

На полећени једне слике Пола Гогена у чикашком институту једном су откривена три цртежа оловком које је радио славни уметник. Сва три цртежа Пол Гоген направио је 1842. године. На њима су представљени мотиви са Тахитија. Комисија је проценила вредност ових цртежа на 60.000 долара.

НАЈБОЉИ АТЛЕТИЧАРИ

МУШКАРЦИ

- САЛВАТОРЕ МОРАЛЕ (Италија) 400 м пр. — 49,2
- ЉУЛА ЖИВОЦКИ (МАЂАРСКА) (кљадиво — 69,64)
- ВАЛЕРИЈ БРУМЕЛ (СССР) (вис — 221 см)
- ТЕР ОВАНЕСЈАН (СССР) (даљ — 8,19)
- ЈАСТОН БЕЛАНТС (БЕЛГИЈА) (3.000 м стапа — 8:32,6)
- ПЈОТР БОЛОТЊИКОВ (СССР) (10.000 м — 28:54,0)
- НЕНТИ НИКУЛА (ФИНСКА) (мотка — 480 см)
- БРИАН БИЛБИ (В. БРИТАНИЈА) (маратон — 2:23:18,8)
- МИШЕЛ ЖАЗИ (ФРАНЦУСКА) (1.500 м — 3:40,9)
- УВЕ ЈОНСОН (ШВЕДСКА) (200 м — 30,7)

ЖЕНЕ

- ТАМАРА ПРЕС (СССР) (кугла — 18,55, диск — 56,91)
- ЈУТА ХАЈНЕ (НЕМАЧКА) (100 м — 11,3, 200 м — 23,5)
- ДОРОТИ ХАЈМЕН (В. БРИТАНИЈА) (100 м — 11,3, 200 м — 23,7)
- ТЕРИА КРАИ (ХОЛАНДИЈА) (800 м — 2:02,8)
- МАРИЈА ИТКИНА (СССР) (400 м — 53,4)
- ТАТЈАНА ИЧЕНКАНОВА (СССР) (даљ — 6,36 м)
- ЈОЛАНДА ВАЛАН (РУМУНИЈА) (вис — 188 см)
- ТАТЈАНА ЦИПЛА (ПОЉСКА) (80 м пр. — 10,6)
- ОЛГА ГЕРЕ (ЈУГОСЛАВИЈА) (вис — 176 см)
- РЕГИНА ГАРИН (НЕМАЧКА) (кугла — 17,17 м)

Најбољи Југословени

МУШКАРЦИ

- ФРАНИ ЧЕРВАН (10.000 м — 29:07,6)
- РАДОСЛАВ ЈОШИЋ (троскок — 15,68)
- РОМАН ЛЕНЕК (мотка — 455 см)
- МИРКО КОЛНИК (десетобој — 7.345 бодова)
- ИВАН МУСТАНИЋ (маратон — 2:30:23,4)

ЖЕНЕ

- ОЛГА ГЕРЕ (вис — 176 см)
- ДРАГА СТАМЕЉЧИЋ (петобој — 4.544 бода)
- ШТАФЕТА 4×100 М (46,7 и 46,4)
- НАДА СИМИЋ (400 м — 56,4)
- МАРИЈЕТА КАЧИЋ (копље — 46,63)

НОВИ ЧОВЕК — ПТИЦА

Француз Жил Деламар извео је скок из авиона који је назван „падобранским летом 2.000. године. За своје мајсторије и разне фигуре које као птица изводи у ваздуху Деламар је опремљен алуминијумским плочицама причвршћеним за подлактице и цеванице. Плочице личе на птичија крила и омогућују да човек-птица по својој вољи мења брзину лета од 140 до 300 километара на сат.

ЕВРОПСКИ ГИГАНТ

Према писању америчког перијал кемикал индустри, листа „Форчун“ међу десет највећих индустријских предузећа ван Сједињених Држава се налазе: Ројал дасшел, Бритиш петролеум, Им-

перилал кемикал индустри, Нестл, Филипс, Симонс, Фолксваген, Круп и Бритиш мотор корпорација. Од десет највећих предузећа у Европи три су у Западној Немачкој.

МЛАДИ УЧЕНИЦИ СЛУШАЈУ ПРЕДАВАЊЕ СТАРОГ УЧИТЕЉА У НОВОМ ДОМУ „КОДОКВАНА“

ДОМ КОДОКВАНА

Откако је чудно увршћен у програм Олимпијских игара које ће се одржати у Токију, ова јапанска најпопуларнија спортска дисциплина чији је прави назив кодокван, постала је још масовнија. Интересовање је све веће што показује и следећи податак: недавно је саграђен дом, једна велика и репрезентативна палата, у којој само сале за вежбање чудно захватају 8.200

квадратних метара. У њима се налази 3.500 струјача, а одмах приликом отварања овог дома пријавило се око 20.000 нових младих вежбача. У Јапану постоји преко 5 милиона регистрованих људи ста па је и на овај начин, поред већ познатог високог квалитета својих бораца, постао најозбиљнији кандидат за освајање првих места.

ЖИВЕ БАТЕРИЈЕ

Нови извор електричне енергије пронашли су Американци — то су бактерије из океана. Ове „живе“ батерије су у ствари микроорганизми. Електроде прекривене овим бактеријама чија се врста још држи у тајности, осветљавају већ једну пошту а може се очекивати да ће и читави градови бити осветљавани уз помоћ бактерија којих су пуни океани.

Пенасти наслон за главу

Направљен према облику врата овај наслоњач за главу лако се причврсти на седишта аутомобила. Висина и угао наслоњача може се подесити за потребе приликом вођења или за одмор кад су кола паркирана.

БАКТЕРИЈЕ НАФТАШИЦЕ

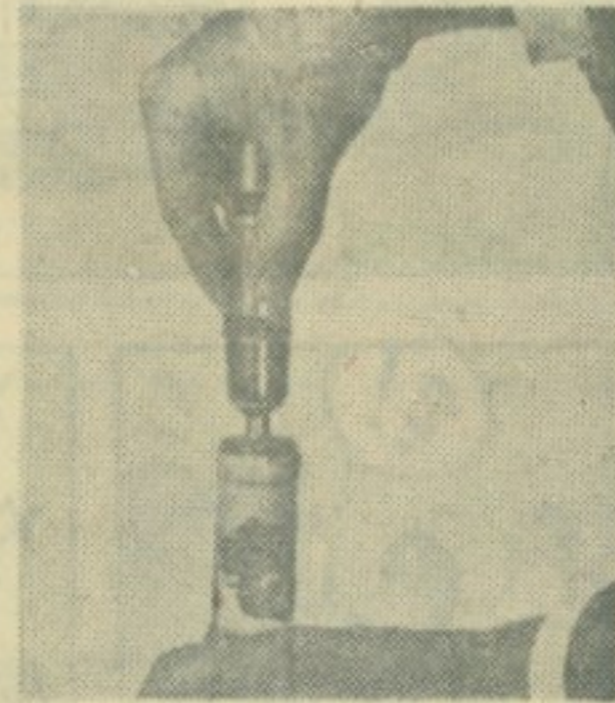
Да би повећали производњу нафтоносних бушотина, мађарски научници позвали су у помоћ... бактерије. 50 литара културе бактерија са 2,5 тоне меласе (хранљива средина) силажу се у нафтоносну бушотину. Гасовита угљена киселина, коју бактерије производе у великој количини, олакшава издвајање нафте од минералних слојева и истерује „црно злато“ на површину. Применом овог начина добијање нафте се утростручило.

ЖЕНЕ СИГУРНИЈЕ

Према подацима Министарства саобраћаја у западно-немачкој покрајини Северна Вестфалија жене су се приликом полагања шоферског испита показале сигурније од мушкараца. Тако је од укупног броја мушкараца који су прошле године положили испит — 22 одсто пало, док је проценат жена које нису положиле — а мање их је и положило него мушкараца — за два посто мањи.

Осигурач за кутије

Један неопрезан покрет руком и — преврнули сте кутију с масном бојом или лепком. А то се може веома лако избећи. Пре него што почнете да бојите или лепите, причврстите кутију с течним материјалом на даску, као што је показано на слици.

КОМПРИМИРАНИМ ГАСОМ

Чеп из сваке боце може се лако извадити, ако се користи компримирани гас угљен диоксид. Чеп се прободе шуцлом иглом и кроз њу убади у боцу угљендиоксид који својим притиском истерује чеп.

ПОД КОНТРОЛОМ РОБОТА

Један део трансканадске аутостраде треба да прође кроз подручје глечера. Због тога градитељи аутостраде испробавају на стрминама долина две врсте различитих аутоматских сигналних уређаја. Један од њих је метеоролошка станица, која јавља о снази ветра, температури ваздуха и дебљини снежног покривача. Извештаји, који стижу сваких пет минута, упозоравају на опасност од сурвања лавина.

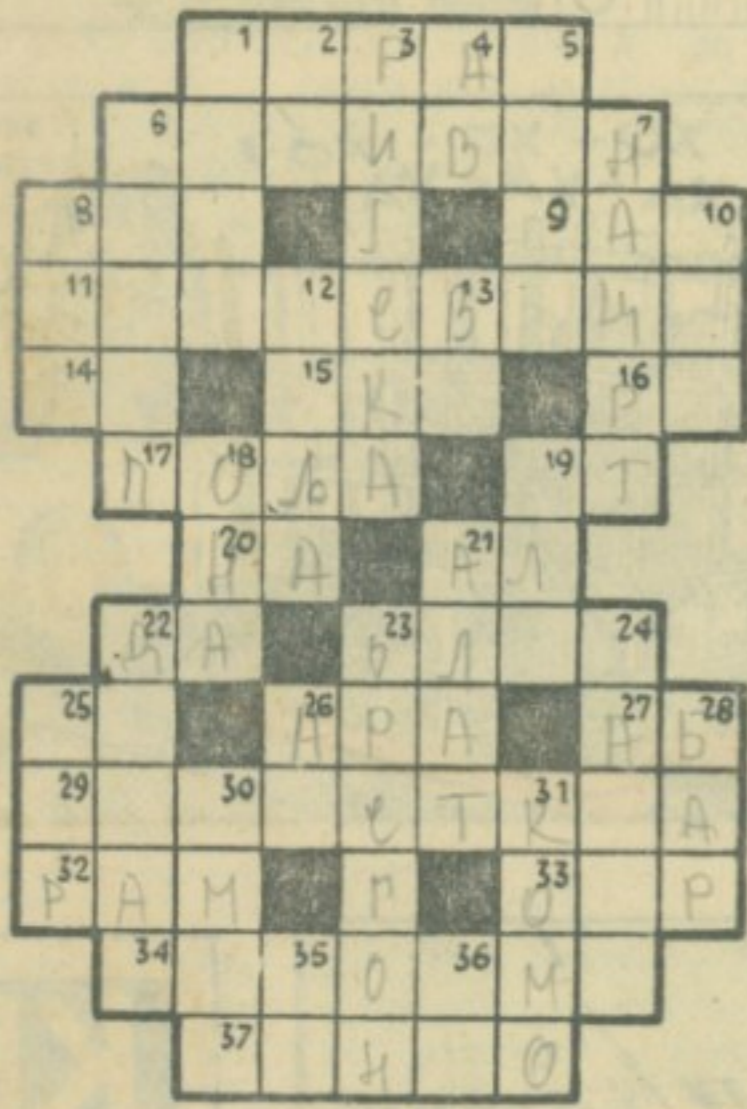
Други аутомат обавештава пролазника који део аутостраде је засут снежним наносима. Робот се састоји од предајника и жицаног намотаја, затегнутог преко падине. Чим дође до прекида жице, даје се сигнал за узбуну. Пријемници ће бити подешени да примају сигнале од по десет оваквих робота.

Боца-прскалица за лепак

Универзалним лепком у течном стању, који лепи хартију, пластичне материје, дрво и друге материјале, лако се барата, јер је пакован у боце с прскалицом. Течност равномерно попрска потребну површину, провидна је и брзо се суши. То је један нови производ у Америци.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) летовалиште на западној обали Истре; 6) морско купалиште на острву Брачу; 8) острво у Преспанском језеру; 9) заразна болест животиња; 11) купалиште на Јадрану; 14) прилог; 15) летовалиште крај Оплатије; 16) два сугласника; 17) равнице, пољане; 19) латинска свеза; 20) предлог; 21) хемјоски знак за алуминијум; 22) афирмација; 23) острво на Јадрану; 25) иницијали нашег књижевника („Госпођица“); 26) папагај; 27) почетна слова азбуке; 29) грана стоматолозије; 32) оквир; 33) копра, вео; 34) познато летовалиште на Црногорском приморју; 37) наш књижевник (Ервин).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Усправно: град и купалиште у Истри; 2) иницијали аутора оперете „Мала Флорами“; 3) наша велика лука на Јадрану; 4) ономотепа лавеза; 5) привојна заменица; 6) укуван воћни сок; 7) план; 8) списи; 10) острво на Јадрану; 12) женско име; 13) аутомобилска ознака за Ваљено; 18) лична заменица; 19) име књижевника Финија; 21) оруђе; 22) географија у северној Енглеској; 23) једна од САД; 24) познато летовалиште и купалиште на северном Јадрану; 25) град у Велгији; 26) ковч; 28) лука на Црногорском приморју; 30) летовалиште и купалиште у Далмацији; 31) језеро у Италији; 35) упитна реч; 36) аутомобилска ознака за Чаковец.

Водоравно: 1) Пљанк; 6) тром-бон; 8) Ири; 9) јер; 11) симфонија; 14) ан; 15) ара; 16) ак; 17) аула; 19) Ик; 20) ра; 21) Ом; 22) ка; 23) звер; 25) ел; 26) ива; 27) ет; 29) хармоника; 32) ора; 33) кел; 34) концерт; 37) степа.

Усправно: 1) прим; 2) Ло; 3) амфора; 4) нб; 5) који; 6) трина; 7) нејак; 8) Иса; 10) рак; 12) фа-ла; 13) на; 18) ура; 19) име; 21) ован; 22) кларк; 23) звонице; 24) рекет; 25) ехо; 26) Иван (Мажуранчић); 28) Таљ; 30) Раос; 31) ик-ра; 35) нт; 36) еп.

СТО НА СКЛАПАЊЕ

У хладњаку у башти или на терасу може се ставити само мали и једноставни намештај, који је уз то и практичан. Је дан сто који се склапа на доле и који је постављен испод прозора или на једном зиду, може ту добро доћи.

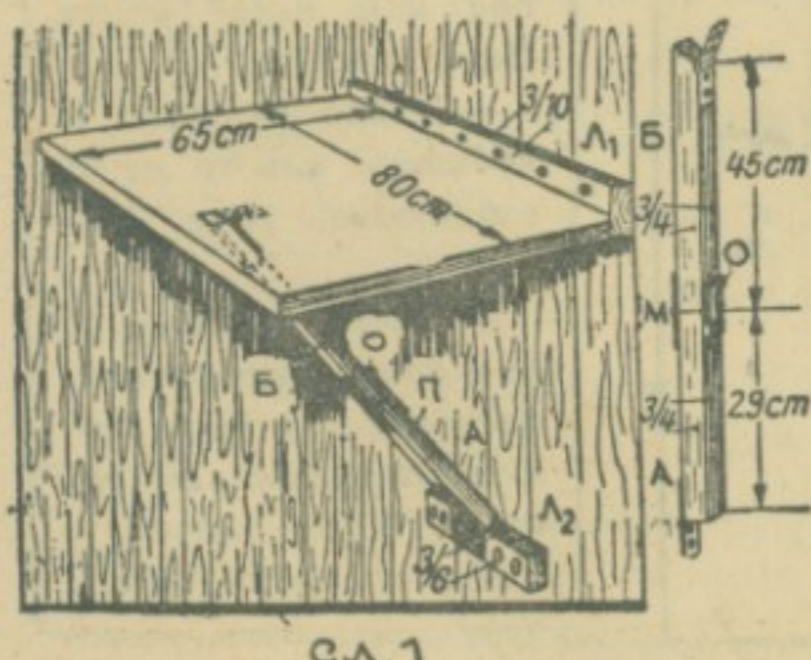
Прво треба набавити једну дрвену правоугаону плочу, 65 x 80 см, и то не од веома танке шперплоче. Препоручљиво је узети плочу дебелу од 15 до 20 мм, јер се не сме савијати. Слабије шперплоче лако се савију. На 78 см висине од пода треба закуцати једну јаку дрвену лајсну 8 x 10 см. На сликама 1 и 2 лајсна је обележена са Л 1. Средње јаком шарком плоча стола се од доле причвршћује за лајсну, тако да се мо-

же надоле склапати. На слици 1 шарке се не виде, али се зато јасно виде на слици 2.

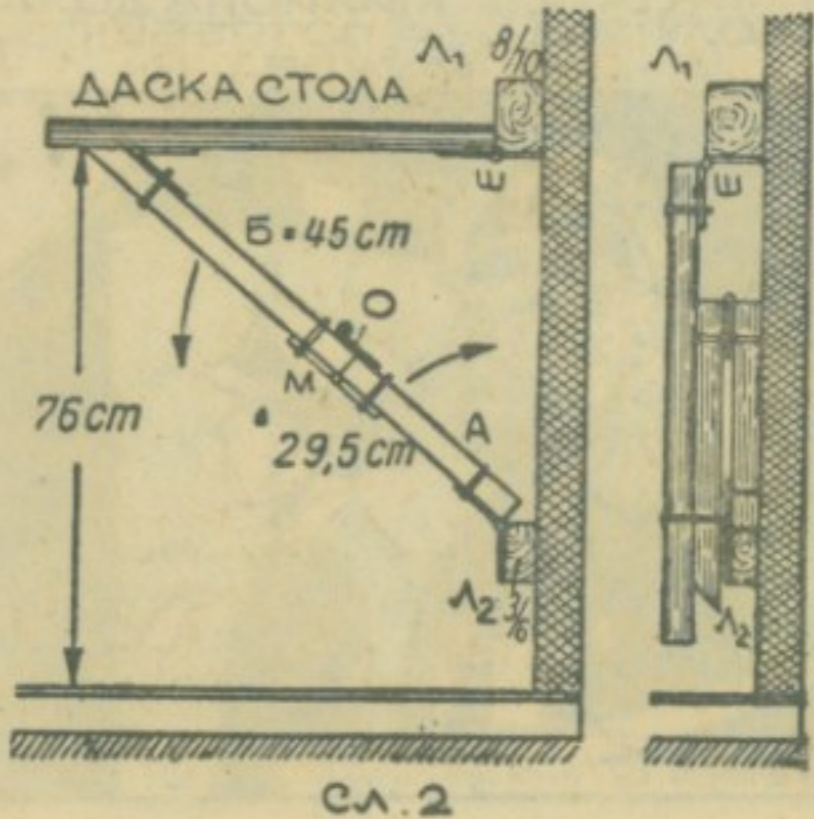
Кад треба да се употребљава, сто се учвршћује подупирачем П из два дела. Он се састоји из једног краћег и једног дужег комада: а је 29,5 см а б је 45 см дугачак. За подупирач се причвршћује лајсна 3 x 4 см дебљине. Горњи крај је покретљив захваљујући средњој шарки којом је причвршћен за лајсну. Подупирач се доле ослања на кратку лајсну Л 2 величине 3 x 6 x 20 см. Како шарке треба причвр-

стити јасно се види на слици 2. Да не би дошло до казнијих кварова боље је употребити шрафове него обичне ексере.

Склопљени сто десно на слици 2 показује да он не заузима много места. А кад се расклопи за њим могу седети три до четири особе и то сасвим удобно. Како се некада догађа да особа која седе у средини стола гурне ногом лајсну и он се склопи, то се средња шарка М учвршћује посебним осигурачем О. Кад се сто расклопи, осигурач се гурне на шарку и сто се неће лако склопити.

Сл. 1

Сл. 2

ДА ЛИ ИМАТЕ ДОБРО ОКО?

Један дечак кад је видео ову слику рекао је да има на њој 55 штапића. Један други тврди да има 80. Шта мислите ви колико има тачно. Уколико вас мрзи да их бројите, рећи ћемо вам ми. На слици има тачно 70 штапића. Ако сте од прве погодили, значи да имате изванредан вид и добру моћ запажања.

ДА ПОПРАВИТЕ УСИСИВАЧ

Како да поправите црево на усисивачу за прашицу које је почело да пропушта ваздух? Премазавши је претходно са унутрашње стране вазелином, натакните на црево стару унутрашњу гуму од бицикла. Гума ће да прионе за црево: оно је поново херме-

тички затворено а да ништа није изгубило од своје еластичности.

Јесће ли већ чули да...

... крцаљуку за орахе и лешнике употребљавали су још антички народи. Код старих Грка она је звана карно-

катакес, а код Римљана нуцифрагибулум. Обе те речи су сложенице и њихов дослован превод био би „оракломац“.

... у поређењу са осталим земљама Западне Европе Шведска има најмањи број лекара, а ипак је у њој смртност најмања.

... младунци поларног медведа радо се играју снегом. Они котрљају грудве снега и често се догађа да једно другоме баца такву грудву на главу.

... гостионице и свраштица код старих Грка и Римљана имали су и-

мена слична данашњим гостионицама као, на пример, „Код медведа“.

... да би из Цумна канала стигле до индијанске реке Цумне, рибе патуљасте слонови прелазе стрм зид од 2,15 метара, помажући се при пењању грудним перајима.

... сваки Норвежанин полије просечно 250 литара млека годишње.

... ако неким случајем мајка-лисица страда, мужјак преузима улогу мајке — брине се

о младима и учи их како да се снају у животу.

... за најсвуде место на свету сматра се Икунке у северном Чилеу. Оно добија годишње просечно само око 3 милиметра падавина.

... римски писац и научник Плиније Старији помиње у својој „Природној историји“ и сапун као изум Гала који њиме перу косу да би добила лепши сјај.

... највећи број побе да на старим грчким олимпијским играма од-

нели су атлети из Кротона, града на југу Италије.

... манија за бројањем назива се у медицини аритмотимијом. Од ове маније, која је често израз скретања пажње са нечега о чему човек не жели да мисли или, пак, представља одмор и разоноду после психичког напрезања, патили су и неки чувени људи. Тако је, на пример, Наполеон бројао прозоре кад је на коњу улазио у какав нов град.

... некада су пасатски ветрови, повољни

за пловидбу Једрењака из Европе у Америку називани „трговачким ветровима“.

МИКИ

by WALT DISNEY

ЏОНИ ХАЗАРД

НОВА ЕПИЗОДА

FRANK ROSSIN

Ква-Ква!

Уређује Паја Патак

ДОШКАН

— Ујка Пајо, ускоро је твој рођендан и ми ћемо ти направити леп поклон — каже Влаја.
— Ја бих више волео да се сва тројица потрудите у школи, то би ми био најлепши поклон.
— Дошкан. Ми смо ти већ купили кравату.

ПАТИНЕ РУКЕ

Веома забринута што јој је кожа на рукама огрвела Пата запита једног лекара:
— Шта треба да радим да бих имала лепе беле руке?
— Ништа, и то што дужије.

И ЊЕГА НЕ БИ УЗНЕМИРАВАЛО

Заболела нога Перу Ждеру и он отишао код лекара.
— Како вам изгледа ова моја нога? упита Пера доктора.
— Добро је, мало је надувена, али то ме не забрињава, рече доктор.
— Знате докторе, да је и ваша нога надувена и мене не би то ништа узнемиривало, одврати Пера љутито и изађе из ординације.